

คู่มือกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน

ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2568

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

คำนำ

คู่มือกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนเล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยปรับปรุงแก้ไขจากฉบับเดิม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ครบทุกวงจร และเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๒ มีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมสหกรณ์ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน และการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

คณะผู้จัดทำหวังว่าคู่มือเล่มนี้ คงเป็นประโยชน์ในการที่นำเอาแนวทาง รูปแบบและวิธีการไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีทักษะชีวิต สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ภายใต้อุดมการณ์สหกรณ์ที่ว่า การรวมกันเพื่อช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงพัฒนาการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน และการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

คณะผู้จัดทำ

มกราคม ๒๕๖๘

“เรียนดี มีความสุข” สพป.ปราจีนบุรี เขต ๒

สารบัญ

	หน้าที่
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์	
ประวัติความเป็นมาสหกรณ์	๔
การสหกรณ์ในประเทศไทย	๕
อุดมการณ์สหกรณ์	๖
วิธีการสหกรณ์	๖
หลักการสหกรณ์	๗
คุณค่าของสหกรณ์	๗
ประเภทสหกรณ์ในประเทศไทย	๗
การจัดตั้งสหกรณ์	๘
หลักเกณฑ์ที่จำเป็นในการจัดตั้งสหกรณ์ทั่วไป	๙
บทที่ ๓ การดำเนินงานกิจการสหกรณ์นักเรียน	
การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน	๑๐
ขั้นตอนการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	๑๐
การประชุมในสหกรณ์	๑๓
การดำเนินงานกิจการสหกรณ์นักเรียน	๑๖
ประโยชน์ของสหกรณ์	๒๐
กิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร	๒๒
รูปแบบและขั้นตอนการจัดกิจกรรม	๒๒

สารบัญ

	หน้าที่
บทที่ ๔ เอกสารในการดำเนินการ	๒๖
ภาคผนวก	
ตัวอย่างข้อบังคับการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	๒๙
ตัวอย่างแบบฟอร์มวาระการประชุม	๔๐
ตัวอย่างแบบฟอร์มบันทึกรายงานการประชุม	๔๒
ตัวอย่างใบสมัครสมาชิก	๔๖
ตัวอย่างใบหุ้น	๔๗
ตัวอย่างบัตรสมาชิก	๔๘
ตัวอย่างทะเบียนหุ้น	๔๙
ตัวอย่างใบเสร็จรับเงิน	๕๐
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘	๕๒
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในสถานศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑	๕๔
บรรณานุกรม	๕๕
คณะผู้จัดทำ	๕๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา

“คำว่า สหกรณ์ แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้ลึกซึ้งมาก เพราะว่าจะต้องร่วมมือกันในทุกด้าน ทั้งในด้านงานการทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานการทำด้วยสมอง และงานการทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม.. การสหกรณ์นี้ถ้าเข้าใจดีแล้วก็เห็นได้ว่าเป็นวิธิต่างเดียวที่จะทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของประเทศได้...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

จากพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระองค์ทรงให้ความสำคัญต่อการสหกรณ์ว่าเกิดจากการทำงานร่วมกัน เกิดจากความร่วมมือกันของทุกฝ่ายซึ่งจะช่วยให้มีความเจริญก้าวหน้าในประเทศต่อไปได้ และจากแนวพระราชดำรัสและการทรงงานของพระองค์ ในเรื่องการสหกรณ์ทำให้เกิดการพัฒนางานสหกรณ์ไปยังที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ จนเมื่อสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงงานแทนพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระองค์ทรงให้ความสำคัญการสหกรณ์มาอย่างต่อเนื่อง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่นักเรียนในการรวมกันซื้อ รวมกันขาย หลักการทำบัญชีออมทรัพย์

“...เรื่องสหกรณ์โรงเรียน (เริ่ม พ.ศ. ๒๕๓๔) ก็เป็นงานหนึ่งที่ข้าพเจ้าพยายามจัดให้มีขึ้นทุกแห่ง เมื่อเริ่มโครงการข้าพเจ้ากำชับไว้ว่าผลผลิตที่เกิดจากงานเกษตรห้ามขายเด็ดขาด ต้องให้นักเรียนรับประทานเพื่อบำรุงร่างกายซึ่งเป็นจุดประสงค์หลักของโครงการ ถึงแม้ว่าจะมีปริมาณเกินกว่าที่จะบริโภคได้หมดก็ให้ทำการถนอมอาหารเก็บไว้หรือแจกให้นักเรียนไปรับประทานที่บ้าน ต่อมาเมื่อโครงการประสบความสำเร็จพอสมควรแล้วก็ยอมให้ขายได้ส่วนหนึ่งเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนให้โครงการบางส่วนเลี้ยงตัวเองได้ ทั้งนี้ต้องไม่ให้เกิดผลกระทบต่อภาวะโภชนาการ เมื่อมีการซื้อขายก็ต้องเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจ ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าระบบที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งโรงเรียน ตชด. มากที่สุดก็คือ ระบบสหกรณ์เพราะแต่ละคนมีเงินน้อย เมื่อรวมกันจึงพอลงทุนธุรกิจใดๆ ได้ ในหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีบทที่ว่าด้วยการสหกรณ์อยู่แล้ว จึงสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจริงในโรงเรียน กรมส่งเสริมสหกรณ์ (สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์อำเภอ) ได้มาช่วย

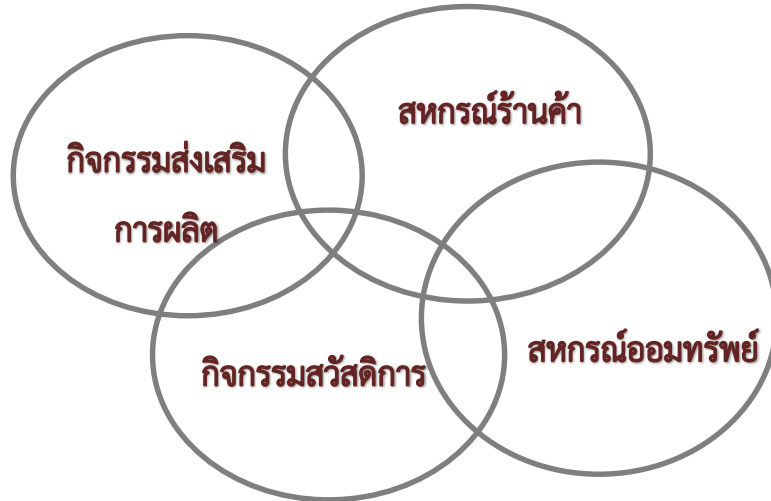
จัดกิจกรรมสหกรณ์ โดยให้สหกรณ์ (จริงๆ) ที่อยู่ใกล้เคียง ช่วยเป็นที่เลี้ยงดูและแนะนำให้กรรมการสหกรณ์ เด็กนักเรียนไปดูงานถ้าเป็นไปได้...”

“...ส่วนใหญ่จัดเป็นสหกรณ์ร้านค้าและสหกรณ์ออมทรัพย์ มีร้านค้าขายของใช้จำเป็น ข้าพเจ้าคิดว่า ถ้าจะซื้อของมาใช้ในโรงเรียนก็ให้ซื้อผ่านสหกรณ์ ก็จะได้เป็นราคาขายส่งในการที่จะขายสินค้าต่างๆ แม้แต่ขายของจากแปลงเกษตรเข้าโรงครัวก็ให้ผ่านสหกรณ์ การที่จะร่วมมือกันหาตลาดผลิตภัณฑ์ก็ต้องให้กรรมการสหกรณ์รับทราบ การฝึกหัดเด็กนักเรียนในเรื่องสหกรณ์ทำให้เด็กได้ฝึกหัดทักษะหลายอย่าง คือหัดมาประชุมกัน ใช้เหตุผลโต้เถียงกันอันเป็นการฝึกหัดการอยู่ในสังคมประชาธิปไตยเมื่อประชุมก็ให้มีการจดบันทึกการประชุม เป็นการฝึกหัดเขียนหนังสือ ฝึกหัดขาย เมื่อขายก็ต้องรู้จักการทำบัญชีซึ่งก็เป็นอีกวิชาหนึ่ง...บางครั้งกิจการร้านค้าสหกรณ์เจริญรุ่งเรืองมาก เด็กนักเรียนและครูพากันไปขายของทำให้ละเอียดเรื่องการเรียนรู้การสอน ก็ต้องเตือนกัน...” (จากหนังสือ พระราชนิพนธ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี เกี่ยวกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน)

การสหกรณ์หรือการทำงานร่วมกันมีอยู่จริงในการดำเนินชีวิตของทุกคนที่ดำรงตนอยู่ในสังคม เพียงแต่การใช้ถ้อยคำที่กล่าวถึงการอยู่ร่วมกันเป็นพยางค์หรือประโยคหรือคำที่แตกต่างกันไปในการดำเนินการ นำการสหกรณ์สู่สถานศึกษามีความเด่นชัดเมื่อสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงรับสั่งในวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์จัดให้สอนสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในขณะที่บางสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมสหกรณ์เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการเห็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน บางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมสหกรณ์ตามสถานการณ์ของสภาพจริง การเรียนรู้การสหกรณ์จึงมีความหลากหลายให้โรงเรียนน้อมนำเอาแนวพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงเห็นความสำคัญของการสหกรณ์ว่าเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของเหล่าสมาชิก ที่มีความเห็นตรงกันในการที่จะดำเนินกิจกรรมร่วมกันร่วมมือจากสมาชิกเป็นอย่างดี ในทุกต้นปีการศึกษาให้มีการเปิดรับสมาชิกใหม่ และมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ที่เป็นทั้งนักเรียนและคณะครู เพื่อร่วมกันดูแลการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียน โดยเชื่อว่าอุดมการณ์ วิธีการ หลักการของสหกรณ์ สามารถนำมาช่วยในการบริหารจัดการงานให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น จึงมีนโยบายในการบริหารจัดการงานสหกรณ์ขึ้นใหม่ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์โรงเรียนแบบครบวงจร” ซึ่งมีการดำเนินงาน สหกรณ์ ๔ กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมส่งเสริมการผลิต สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์ และกิจกรรมสวัสดิการ

โครงสร้างสหกรณ์โรงเรียนแบบครบวงจร

โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียน คณะครูและผู้ปกครอง ร่วมกันเป็นสมาชิกและร่วมกันบริหารจัดการงานสหกรณ์ โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน จัดให้มีการประชุมชี้แจง แนวทางการดำเนินงานสหกรณ์ แต่งตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ทั้งนักเรียนและคณะครู เป็นผู้รับผิดชอบ มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีบริหารฝาก-ถอนเงินให้กับสมาชิก มีการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการวางแผนการใช้จ่าย การออมเงินไว้ใช้ยามจำเป็น และให้มีการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการผลิตซึ่งอาจมีการจัดเป็นชุมนุมสหกรณ์ ขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องวิชาสหกรณ์ ได้ฝึกลงมือปฏิบัติจริงในห้องสหกรณ์และได้รวมกลุ่มกันผลิต และจำหน่ายสินค้าส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องวิชาสหกรณ์ เกิดทักษะในการทำงาน ได้มีการฝึกลงมือปฏิบัติจริง เกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีการจัดห้องสหกรณ์ให้เป็นแหล่ง เรียนรู้สำหรับนักเรียน คณะครู ผู้ปกครองและชุมชน มีการส่งครูเข้าอบรมเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม สหกรณ์ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และยังเห็นความสำคัญของการนำวิธีการสหกรณ์สู่การเรียนรู้ในชั้นเรียน ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ และบูรณาการวิชาสหกรณ์ ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการสหกรณ์ และสามารถนำสิ่งที่ได้ เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถเติบโตเป็นเยาวชนที่ดีเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคตได้

บทที่ ๒

ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์

ประวัติความเป็นมาสหกรณ์

แนวความคิดและการก่อตั้งสหกรณ์มีรากฐานมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เกิดขึ้นในยุโรปในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิวัติอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ.๑๗๖๐ ซึ่งมีผลในระบบการผลิตและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตที่มีการนำเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงานมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตขนาดเล็กในครัวเรือนมาเป็นระบบโรงงานที่ใช้เครื่องจักรแรงงานเป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งในกระบวนการผลิตที่มีความสำคัญน้อยกว่าเครื่องจักร มีการใช้แรงงานเด็กกับผู้หญิงซึ่งไม่ต้องอาศัยความชำนาญพิเศษ โดยจ่ายค่าจ้างแรงงานในอัตราต่ำ แรงงานไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย นายจ้างกดขี่และได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

สภาพการณ์อันเลวร้ายเช่นนี้ ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวที่จะให้มีการแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง แนวความคิดของนักเศรษฐศาสตร์บางส่วนเห็นว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจากแบบทุนนิยมที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมมาเป็นระบบสังคมนิยม ในขณะเดียวกันก็มีนักเศรษฐศาสตร์บางส่วนเห็นว่าควรหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องของระบบทุนนิยมจึงเป็นที่มาของแนวคิดด้านสหกรณ์ ผู้นำด้านนี้ที่สำคัญคือ โรเบิร์ต โอเวน และ วิลเลียม คิงส์ แห่งประเทศอังกฤษ ส่วนในฝรั่งเศสก็มี ชาร์ล ฟุรีเออริ แซงค์ซิบอง ฟิลิปป์ยูเซ่ และหลุยส์ บลังก์ เป็นต้น

แนวคิดทางสหกรณ์ได้เผยแพร่ไปอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในหมู่ผู้ใช้แรงงาน ซึ่งมีความพยายามที่จะรวมตัวกันและดำเนินการโดยยึดหลักความเสมอภาคและช่วยเหลือซึ่งกันและกันหลายต่อหลายครั้ง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ จนกระทั่งได้มีการก่อตั้งสหกรณ์ขึ้นสำเร็จเป็นครั้งแรก โดยกลุ่มช่างทอผ้าในเมือง รอคเดล ประเทศอังกฤษ โดยมีการจัดตั้งในลักษณะของสหกรณ์ขายปลีก หรือร้านสหกรณ์ มีเงินทุนแรกตั้งจากการที่ผู้ริเริ่มเรียกตนเองว่า “ผู้บุกเบิกแห่งรอชเดล” (Rochdale Pioneers) ลงทุนร่วมกันคนละ ๑ ปอนด์ รวมเป็นเงิน ๒๘ ปอนด์ สินค้าที่จัดนำมาขายมีเพียงสินค้าที่จำเป็นไม่ก็ชนิด ได้แก่ เทียนไข แป้งสาลี น้ำตาลทราย ขนมปัง จากจุดเริ่มต้นนี้เองจึงอาจกล่าวได้ว่า ร้านสหกรณ์รอชเดลเป็นต้นกำเนิดของขบวนการสหกรณ์ในปัจจุบันและหลักการปฏิบัติของชาวรอชเดล ก็เป็นที่มาของหลักการสหกรณ์สากลซึ่งส่วนใหญ่ยังคงยึดถือจนถึงปัจจุบัน

การสหกรณ์ในประเทศไทย

ขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย ถือกำเนิดจากสภาพเสื่อมโทรมทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมในสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งชาวนาจำนวนมากประสบความลำบากขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพต้องพึ่งพาพ่อค้าหบดีในท้องถิ่น โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงทำให้มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนบางรายต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกิน

รัฐบาลในสมัยนั้นจึงมีความคิดที่จะแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรเหล่านั้น โดยหาแหล่งเงินกู้ยืมให้ แต่การให้เงินกู้ยืมต้องมีทั้งเงินทุน หลักประกันและวิธีการควบคุมจึงจำเป็นต้องหาวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งเซอร์เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ หัวหน้าธนาคารมัทราสแห่งอินเดีย ที่รัฐบาลไทยเชิญมาเป็นที่ปรึกษาได้เสนอการจัดตั้งสมาคมเพื่อควบคุมการกู้ยืมของเกษตรกรเหล่านั้น โดยทุกคนสมัครเข้าเป็นสมาชิกและดำเนินการบนหลักการของการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาคมดังกล่าวมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Co-operative Society ซึ่งพระราชวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ อธิบดีกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ในสมัยนั้นได้ทรงบัญญัติศัพท์ภาษาไทยว่า “สหกรณ์”

จากคำแนะนำดังกล่าว “แผนงานสหกรณ์” ซึ่งเป็นส่วนราชการสำคัญแผนกหนึ่งในกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ จึงได้ศึกษาถึงรูปแบบของสหกรณ์ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นในประเทศต่างๆ ว่ามีความเหมาะสมเพียงไรที่จะนำมาใช้กับสภาพของประเทศไทยในขณะนั้น ซึ่งในที่สุดได้เลือกรูปแบบของสหกรณ์แบบไรฟไฟเซินของประเทศเยอรมนี ที่มีรูปแบบเป็นสหกรณ์หาทุน (เครดิต) ร่วมกัน สะดวกแก่การควบคุมเงินกู้ แนวความคิดในการจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อควบคุมเงินที่จะช่วยเหลือเกษตรกรนี้ได้ถูกนำเสนอต่อที่ประชุมเสนาบดีและสมุหเทศาภิบาล เพื่อให้เกิดความคิดสนับสนุนการจัดตั้งสหกรณ์และได้มีการพิจารณาคัดเลือกสถานที่ที่จะจัดตั้งสหกรณ์ คือ จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากเป็นท้องที่ที่ฐานะความเป็นอยู่ของราษฎรยากจน และมีราษฎรจากพื้นที่อื่นมาก่อร่างสร้างตัว ประกอบกับพื้นที่แถบนั้นยังมีว่างพอสำหรับการจับจองทำกินใหม่ เมื่อได้มีการสำรวจพื้นที่และฐานะทางเศรษฐกิจของราษฎรในพื้นที่ที่จะจัดตั้งสมาคมสหกรณ์แล้ว ทางราชการที่รับผิดชอบพิจารณารูปแบบแนวทางกฎหมายที่จะรองรับและคุ้มครองสถาบันที่จัดตั้งขึ้นแต่โดยที่ยังเพิ่งเป็นการเริ่มต้น จึงมิได้มีการตรากฎหมายเฉพาะขึ้นเพียงแค่ปรับปรุงกฎหมายเดิมที่มีอยู่ให้สามารถใช้ครอบคลุมได้ โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติสมาคมเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๕๙ และสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจึงจดทะเบียนภายใต้พระราชบัญญัติสมาคมดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๙ ภายใต้ชื่อ “สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้” ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก โดยมีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เป็นนายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรก

อุดมการณ์สหกรณ์

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ จุดมุ่งหมายที่จะให้บุคคลและสังคมอยู่ดี กินดีและมีสันติสุข โดยยึดมั่นในแนวความคิดว่าการรวมกันเพื่อช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะสามารถแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิกได้ ลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในการช่วยตนเองที่สอดคล้องกับอุดมการณ์สหกรณ์

- ขยันขันแข็งเอาการเอางาน มีความกระตือรือร้น มานะอดทนไม่ท้อถอยและมีความรับผิดชอบ
- ประหยัด รู้จักเก็บออมสะสมทรัพย์ ใช้เงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประหยัดทรัพย์ ไม่ใช่ตระหนี่ถี่เหนียว และประหยัดเวลา
- พัฒนาตน ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ เป็นคนทันสมัยรอบรู้ทันเหตุการณ์ รู้จักนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์
- หลีกพ้นอบายมุข เช่น ไม่เล่นการพนัน ไม่ดื่มสุรา ไม่เที่ยวกลางคืน สิ่งเสพติด เช่น บุหรี่ ไม่คบคนชั่วคนพาล
- ซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์สุจริต ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อหน้าที่ของตนและต่อประเทศชาติ
- เสียสละเพื่อส่วนรวมไม่เห็นแก่ตัว มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- สามัคคี ร่วมมือกันทำงาน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ ให้อภัยไม่ถือโกรธและตระหนักถึงปัญหาาร่วมกัน

วิธีการสหกรณ์

วิธีการสหกรณ์ เป็นการรวบรวมคนที่มีอุดมการณ์สหกรณ์ มาทำธุรกิจร่วมกันตามหลักสหกรณ์ เพื่อมุ่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยบุคคลที่มารวมนั้นจะต้องช่วยเหลือตนเองได้ (โดยการขยัน ประหยัด พัฒนาตน หลีกพ้นอบายมุขทั้งหมด) และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันนี้เองเป็นพฤติกรรมที่สำคัญที่จะนำกลุ่มคนที่พอมีกำลังช่วยตนเองได้ และมารวมกันนั้นประสบความสำเร็จ พฤติกรรมที่สำคัญของการรวมกันเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จอาจแยกได้ ๒ ประการ คือ พฤติกรรมการร่วมแรง โดยการเอาแรงกาย แรงทรัพย์และแรงความคิดมารวมกันทำธุรกิจ พฤติกรรมของการร่วมใจโดยการเอาความเสียสละ สามัคคี มีวินัย และความซื่อสัตย์มาร่วมกันทำธุรกิจ

หลักการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ หมายถึง แนวทางสำหรับสหกรณ์ต่างๆ ในการนำคุณค่าของสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักการพื้นฐานเดิมมาจากหลักของผู้นำแห่งรอสเดล แล้วจึงปรับปรุงเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ได้กำหนดหลักการสหกรณ์ไว้ ๗ ข้อ คือ

๑. เปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ
๒. การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย
๓. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก
๔. การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ
๕. การศึกษา การฝึกอบรมและข่าวสาร
๖. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์
๗. ความเอื้ออาทรต่อชุมชน

คุณค่าของสหกรณ์

สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรมและความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์มีความเชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความรับผิดชอบต่อสังคม และความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

ประเภทของสหกรณ์

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แบ่งประเภทสหกรณ์เป็น ๗ ประเภท คือ

๑. สหกรณ์การเกษตร
๒. สหกรณ์นิคม
๓. สหกรณ์ประมง
๔. สหกรณ์ออมทรัพย์
๕. สหกรณ์ร้านค้า
๖. สหกรณ์บริการ
๗. สหกรณ์เครดิตยูเนียน

การจัดตั้งสหกรณ์

การจัดตั้งสหกรณ์ ถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งต่อความอยู่รอดของสหกรณ์ในอดีตที่ผ่านมา สหกรณ์แห่งแรกที่เกิดขึ้นเป็นผลสำเร็จ เป็นสหกรณ์แบบฉบับของโลกและสามารถดำเนินกิจการ มาจนถึงปัจจุบันคือ ร้านสหกรณ์แห่งเมืองรอชเดลในประเทศอังกฤษนั้น อาจถือได้ว่ารากฐานแห่งความสำเร็จ เริ่มมาจากการจัดตั้ง ที่เกิดจากความต้องการอย่างแท้จริงของคณะผู้ก่อตั้ง ซึ่งเป็นคนงานโรงงานทอผ้า ที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้วยตนเอง โดยสะสมเงินคนละเล็กละน้อยสมทบเป็นทุนจัดหาสิ่งของ อุปโภคและบริโภคมาจำหน่ายด้วยวิธีการอันเที่ยงธรรม

ความต้องการในการก่อตั้งสหกรณ์อาจเกิดจากคนกลุ่มเล็ก ๆ เพียงไม่กี่คน และกระจายออกไปสู่ชุมชน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่กลุ่มคนเหล่านั้นจะต้องมีความต้องการ หรือมีปัญหาอย่างเดียวกัน กลุ่มคนที่เป็นผู้นำ ในการจัดตั้ง จะต้องมีความเข้าใจอย่างแท้จริงถึงความหมายความสำคัญและหลักการของสหกรณ์ และจากกลุ่มเล็กๆ กลุ่มนี้เองที่จะต้องชี้แจงทำความเข้าใจให้คนอื่น ๆ ในชุมชน ในหน่วยงาน หรือในโรงเรียนของตนมีความเข้าใจ เช่นเดียวกันและโดยที่สหกรณ์เป็นองค์การที่จะต้องดำเนินธุรกิจกับบุคคลภายนอก เพื่อให้บริการที่ดีที่สุด แก่สมาชิกผู้เป็นเจ้าของ จึงมีความจำเป็นที่จัดตั้งสหกรณ์โดยทั่วไปจะต้องศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง และดำเนินการซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า “การศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคม” ในชุมชนที่จะมีการตั้งสหกรณ์ และการศึกษาความเป็นไปได้ในทางธุรกิจ เพื่อให้มั่นใจว่าสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นมาจะดำเนินงานได้ ทั้งนี้โดยให้เหตุผลว่า สหกรณ์ไม่ใช่องค์กรสังคมสงเคราะห์ ไม่ใช่องค์กรการกุศลแต่สหกรณ์คือกลุ่มบุคคลที่มีความประสงค์ จะช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนเองมีอยู่ จึงจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อม ในระดับหนึ่ง

ในประเทศไทยการจัดตั้งสหกรณ์กลุ่มควรจะขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงคือ กรมส่งเสริมสหกรณ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ขั้นตอนในการจัดตั้งสหกรณ์ โดยทั่วไปจะสอดคล้องกับแนวทางการจัดตั้งที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ สหกรณ์ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

๑. การดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์

- การร้องขอให้จัดตั้งสหกรณ์
- การสำรวจภาวะเศรษฐกิจ (สำรวจความเป็นไปได้)
- ขอความเห็นชอบจัดตั้งสหกรณ์

๒. ขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์

- ประชุมให้การศึกษาอบรมเบื้องต้น
- รวบรวมผู้แสดงความจำนงสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์
- สอบสวนทำใบสมัคร
- ประชุมจัดตั้งกลุ่มสมาชิก
- ประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์
- จัดทำรายงานขอจดทะเบียนสหกรณ์และเอกสารประกอบ

๓. ขั้นตอนการดำเนินการภายหลังจดทะเบียนเป็นสหกรณ์แล้ว

- ประชุมคณะกรรมการดำเนินการครั้งแรก
- ประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกของสหกรณ์ ภายใน ๙๐ วัน หลังจากนายทะเบียนสหกรณ์

รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์

หลักเกณฑ์ที่จำเป็นในการจัดตั้งสหกรณ์ทั่วไป

องค์ประกอบของปัจจัยพื้นฐานที่มีความจำเป็นในการจัดตั้งสหกรณ์ (พสุ สัตถภาพร) ประกอบด้วย

๑. ความจำเป็น (Need) หรือความต้องการ (Want) ที่แท้จริงในการขอจัดตั้งสหกรณ์
๒. ปริมาณธุรกิจ (Volume)
๓. บุคคลที่จะมาบริการสหกรณ์ (Management)
๔. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Equipment Facilities)
๕. ทุนและแหล่งที่มาของทุน (Resources)
๖. ค่าใช้จ่าย (Cost) โดยประมาณการรายได้และรายจ่าย
๗. สมาชิก (Members) โดยพิจารณาถึงความรู้ความเข้าใจของผู้ที่จะมาเป็นสมาชิก

บทที่ ๓

การดำเนินกิจการสหกรณ์นักเรียน

การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน

การจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน ควรมีการดำเนินการดังนี้

๑. ศึกษาเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ หลักการและวิธีการสหกรณ์ให้เข้าใจ
๒. แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่ในการวางแผน เตรียมการจัดกิจกรรมสหกรณ์ โดยประกอบด้วยครูและนักเรียน หรือบุคลากรที่จำเป็น เป็นคณะทำงานโครงการกิจกรรมสหกรณ์
๓. ประชาสัมพันธ์ ให้ครูและนักเรียนมีความสนใจเกี่ยวกับนโยบาย หลักการสหกรณ์ โดยการจัดนิทรรศการเผยแพร่ทางเอกสาร หรือพาศึกษาดูงานกิจกรรมสหกรณ์ที่อื่น เป็นต้น
๔. ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยสำรวจข้อมูลและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านต่างๆ เช่น บุคลากรที่ดำเนินการ ทุนหรืองบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ จำนวนนักเรียนที่จะเป็นสมาชิก แหล่งที่จะซื้อสินค้า และอาชีพของชุมชน เป็นต้น
๕. กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น
๖. จัดประชุมผู้ปกครอง ครู และนักเรียน เพื่อแจ้งให้ทุกฝ่ายได้ทราบและขอความร่วมมือในการสนับสนุนหรือปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตน

ขั้นตอนการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์

๑. ประชุมทำความเข้าใจแก่คณะครู นักเรียน ภารโรง และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในสาระสำคัญดังต่อไปนี้
  - ๑.๑ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน
  - ๑.๒ เหตุผลและความจำเป็นของการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน
  - ๑.๓ ประโยชน์ที่จะได้รับการมีสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน
  - ๑.๔ วิธีดำเนินการของสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน
  - ๑.๕ บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการริเริ่ม เพื่อดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน ซึ่งประกอบด้วยครูผู้สอน สาระสังคมศึกษา ครูผู้สอนสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ครูผู้รับผิดชอบงานอาหารกลางวัน ครูการเงิน และบุคคลอื่นๆ ที่เหมาะสมโดยให้คณะกรรมการริเริ่มมีหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ ศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในสถานศึกษา

๒.๒ ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียนอื่น ๆ

๒.๓ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และพิจารณาเลือกรูปแบบที่เหมาะสม

๒.๔ จัดทำโครงการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน

๓. จัดทำร่างข้อบังคับ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๓.๑ ลักษณะทั่วไป ได้แก่

- ชื่อของสหกรณ์
- ที่ตั้งของสหกรณ์
- วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์

๓.๒ สมาชิกภาพ

- คุณสมบัติของสมาชิก
- วิธีการสมัครเข้าเป็นสมาชิก การชำระค่าธรรมเนียม
- การหมดสมาชิกภาพ
- กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหนี้สินที่รับผิดชอบ

๓.๓ ทุน

- กล่าวถึงมูลค่าหุ้น ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ เงินส่วนเกิน เงินกู้ยืม เงินอุดหนุน เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าและบริการต่าง ๆ

- ข้อจำกัดในการถือหุ้นของสมาชิก ว่าสมาชิกแต่ละคนจะถือหุ้นได้เท่าใด
- ในการถอนหุ้น และการโอนหุ้น
- เงื่อนไขในการรับฝากเงิน
- การจัดการและการรักษาเงิน
- การทำบัญชี
- การควบคุมเงินที่ให้สมาชิกกู้ยืม

นักเรียน ๓.๔ กำหนดอำนาจหน้าที่ในการออกระเบียบภายในเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์

๓.๕ การจัดการ

- กำหนดวิธีการประชุมใหญ่ การเรียกประชุม การดำเนินการประชุม การบันทึกการประชุม ซึ่งควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและสิทธิของคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่และสมาชิกโดยละเอียด

๓.๖ การบัญชี

- กำหนดให้มีสมุดบัญชีและใบเสร็จรับเงินต่าง ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- กำหนดการรายงานทางบัญชี ซึ่งอาจเป็นระยะ ๖ เดือน หรือ ๑ ปี
- หลักการตรวจสอบทางบัญชีของสหกรณ์
- หลักการปรับปรุงและการดำเนินการทางบัญชี
- การกำหนดบทลงโทษที่เกี่ยวกับการเงิน

๓.๗ เบ็ดเตล็ด

- การแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ
- การแก้ไขข้อบังคับ
- เครื่องหมายของสหกรณ์
- การเก็บรักษาทรัพย์สินของสหกรณ์
- การเลิกสหกรณ์

๔. การประชาสัมพันธ์

๔.๑ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อบังคับและสาระสำคัญของการดำเนินงานอื่น ๆ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

๔.๒ เชิญชวนผู้ที่สนใจสมัครเป็นสมาชิก

๕. ประการรับสมาชิก

๕.๑ นักเรียนยื่นใบสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์นักเรียน (โรงเรียน.....)

๕.๒ จัดตั้งสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียนและรายงานผลการจัดตั้งต่อผู้อำนวยการสำนักงาน

เขตพื้นที่

๕.๓ รวบรวมหุ้น

๖. การจัดอาคารสถานที่และอุปกรณ์

จัดให้มีอาคารสถานที่และอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับลักษณะ ประเภทและขนาดของกิจกรรมสหกรณ์ที่โรงเรียนจัด เช่น ห้อง / มุม / อาคารเอกเทศ ฯลฯ

๗. ประชุมใหญ่สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ คณะกรรมการริเริ่มเชิญสมาชิกสหกรณ์นักเรียนทุกคนเข้าร่วมประชุม

๗.๑ พิจารณาร่างข้อบังคับของคณะกรรมการริเริ่มเพื่อประกาศเป็นข้อบังคับของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน

๗.๒ เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ โดยการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งสมาชิกทุกคนมีสิทธิได้รับการเลือกตั้ง คณะกรรมการดำเนินการประกอบไปด้วยกรรมการอย่างน้อย ๕ คน และอย่างมากไม่เกิน ๒๕ คน (ถ้าเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์จะไม่เกิน ๑๕ คน) คณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับการเลือกตั้งพิจารณาเลือกประธาน ๑ คน รองประธาน ๑ คน หรือ หลายคน เลขานุการ ๑ คน เหรัญญิก ๑ คน นายทะเบียนและผู้ช่วยนายทะเบียนตำแหน่งละ ๑ คน นอกนั้นเป็นกรรมการ

การประชุมในสหกรณ์

๑. การประชุมกลุ่มในสหกรณ์มีสมาชิกจำนวนมาก จะกำหนดให้มีกลุ่มสมาชิกซึ่งประกอบด้วยสมาชิกในพื้นที่ใกล้เคียงกันที่รู้จักกันดี หรือกลุ่มของสมาชิกที่ทำงานในแผนกเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกและในระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง การประชุมสมาชิกในกลุ่มเดียวกันจึงกำหนดขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การกำหนดแนวทางปฏิบัติของกลุ่มเพื่อประโยชน์ของทุกคนเป็นส่วนรวม ตลอดจนรับทราบเรื่องราวต่างๆ ของสหกรณ์ การประชุมกลุ่มจะมีมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับความต้องการของกลุ่ม

๒. การประชุมคณะกรรมการดำเนินการ คือการประชุมผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ให้บริหารงานสหกรณ์ เป็นการประชุมเพื่อตัดสินใจ ควบคุม ตรวจสอบ รับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ฝ่ายจัดการของสหกรณ์กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ คณะกรรมการดำเนินการจะประชุมได้ตามที่จำเป็น แต่โดยปกติจะประชุมอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยในการประชุมจะต้องประกอบด้วยคณะกรรมการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์หรือที่ปรึกษาของสหกรณ์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวาระและความจำเป็น

๓. การประชุมใหญ่ คือ การประชุมสมาชิกทั้งหมดเพื่อกำหนดนโยบายในการบริหารงานสหกรณ์ การพิจารณาผลการดำเนินงานสหกรณ์ เลือกตั้งกรรมการ การจัดสรรกำไรสุทธิของสหกรณ์ ตลอดจนวางแผนการดำเนินงานของสหกรณ์ ฯลฯ โดยปกติประชุมปีละ ๑ ครั้ง เรียกว่าการประชุมใหญ่สามัญประจำปี

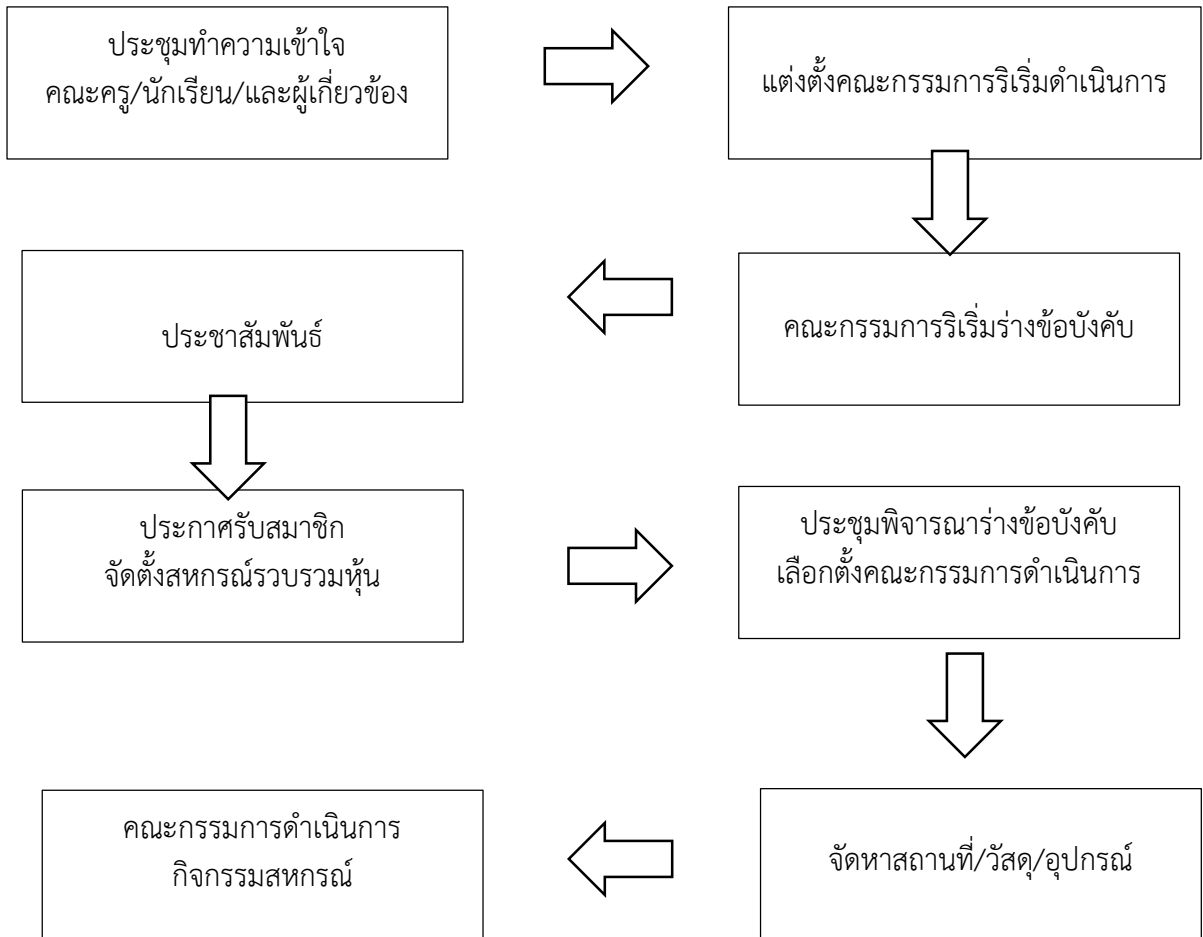
แต่คณะกรรมการดำเนินการและสมาชิกอาจนัดประชุมใหญ่เท่าที่จำเป็นเรียกว่าการประชุมใหญ่วิสามัญ ในสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่มีสมาชิกจำนวนมาก การประชุมใหญ่อาจกำหนดให้มีผู้แทนสมาชิกร่วมประชุม แทนสมาชิกทั้งหมด โดยกำหนดสัดส่วนของจำนวนสมาชิกต่อผู้แทนตามความเหมาะสม การประชุมใหญ่ของสหกรณ์นี้เป็นการประชุม ที่สำคัญและกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสหกรณ์

การประชุมใหญ่ คือ การประชุมของสมาชิกสหกรณ์หรือผู้แทนสมาชิกทั้งหมด การประชุมใหญ่นี้จะต้องจัดให้มีอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งที่ประชุมใหญ่มีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์และรวมถึงในข้อต่อไปนี้

๑. รับทราบเรื่องการรับสมาชิกเข้าใหม่ และออกจากสหกรณ์
  ๒. กำหนดวงเงินซึ่งสหกรณ์อาจกู้ยืมสำหรับปีหนึ่ง ๆ
  ๓. กำหนดค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงของกรรมการดำเนินงานและตำแหน่งอื่นตามที่เห็นสมควร
  ๔. เลือกตั้งกรรมการดำเนินการ หรือถอดถอนกรรมการดำเนินการทั้งคณะหรือรายตัว
  ๕. เลือกตั้งและถอดถอนผู้ตรวจสอบกิจการ
  ๖. พิจารณานุมัติงบดุลและรายงานประจำปี
  ๗. จัดสรรกำไรสุทธิประจำปี
  ๘. พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
  ๙. พิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมสหกรณ์
  ๑๐. พิจารณารายงานของผู้ตรวจสอบกิจการ
  ๑๑. พิจารณาข้ออุทธรณ์ของสมาชิกเกี่ยวกับมติของคณะกรรมการดำเนินการ
  ๑๒. พิจารณานุมัติแผนการดำเนินงานและงบประมาณประจำปีของกิจกรรมสหกรณ์
  ๑๓. พิจารณาให้ความร่วมมือและประสานงานกับกิจกรรมสหกรณ์อื่น ๆ
- ดังนั้น สมาชิกทุกคนตระหนักถึงความสำคัญในการประชุมใหญ่ และร่วมประชุมทุกครั้ง

แผนภูมิการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน

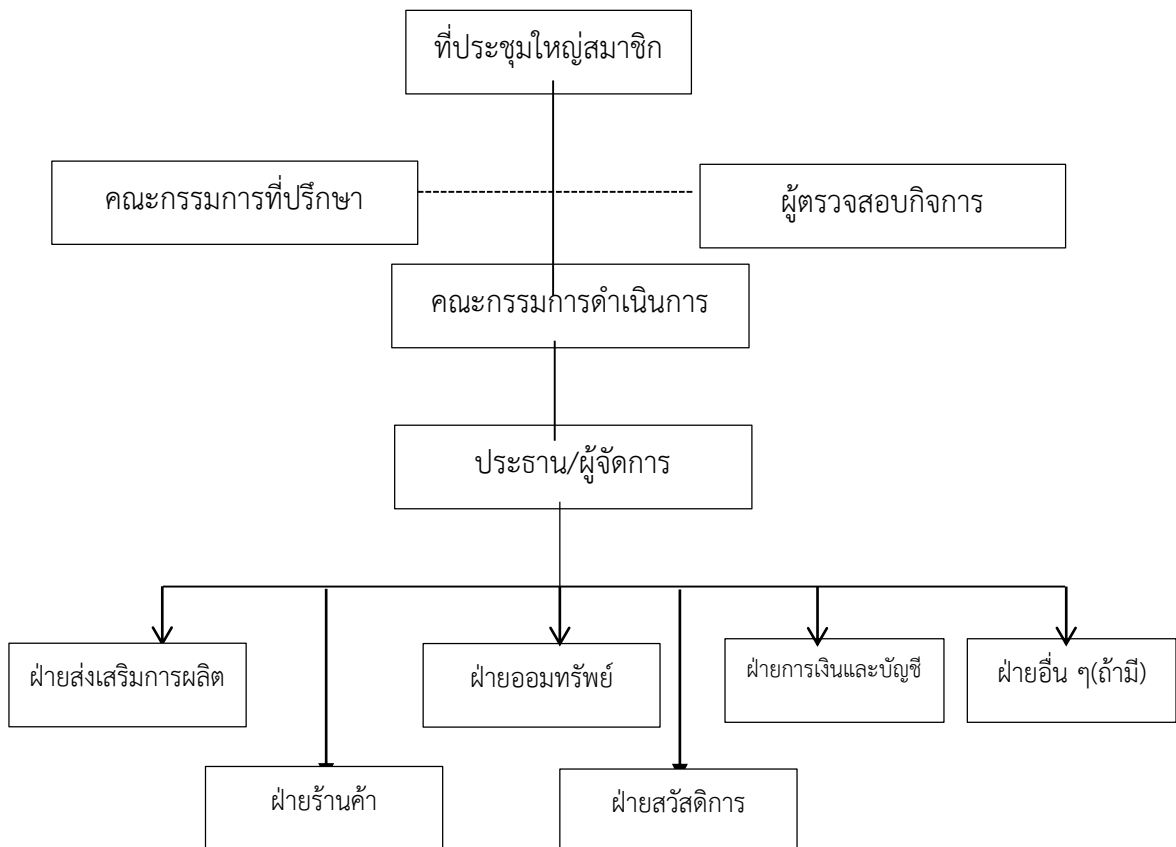

การดำเนินกิจการสหกรณ์นักเรียน

เพื่อให้กิจการสหกรณ์สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและการควบคุมเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย สมาชิกจึงเลือกคณะกรรมการเป็นตัวแทนของตนเรียกว่าคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งมีจำนวนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นั้นคณะกรรมการดำเนินการจะพิจารณาเลือกผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ จากสมาชิก ยกเว้นผู้จัดการอาจเลือกจากคณะกรรมการดำเนินการก็ได้ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการ ตามโครงสร้างการบริหารงานดังต่อไปนี้

แผนภูมิโครงสร้างการบริหารกิจการสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน

การควบคุมการดำเนินงานกิจการสหกรณ์นั้น สมาชิกสามารถตรวจสอบและควบคุมผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบและควบคุมผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินงานได้จากการประชุมใหญ่ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานกิจการสหกรณ์จะบรรลุวัตถุประสงค์ มีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น สมาชิกต้องตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อสหกรณ์ ดังนี้

๑. สมาชิก

๑.๑ สิทธิของสมาชิก

สิทธิของสมาชิก คือ อำนาจที่สมาชิกจะกระทำการใด ๆ ได้ในสหกรณ์หรือประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากสหกรณ์ ดังนี้

(๑) มีสิทธิเข้าประชุมใหญ่ รวมทั้งการเข้าชื่อเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ รวมทั้งสิทธิในการเสนอความคิดเห็นและออกเสียงลงคะแนน

(๒) มีสิทธิได้รับเลือกเป็นกรรมการ ประธานกลุ่ม หรือเลขานุการกลุ่ม

(๓) มีสิทธิสอบถามกิจการและขอข้อมูลข้อบังคับ ระเบียบ รวมทั้งรายงานกิจการ งบดุลของสหกรณ์และเอกสารต่าง ๆ ของตนกับสหกรณ์

(๔) มีสิทธิในการใช้บริการของธุรกิจสหกรณ์

๑.๒ หน้าที่ของสมาชิก

หน้าที่ของสมาชิก คือภารกิจที่สมาชิกต้องปฏิบัติหรือกระทำตาม หากไม่ปฏิบัติตามแล้ว อาจได้รับการลงโทษ หน้าที่มีดังนี้

(๑) ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และมติของที่ประชุม

(๒) เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง

(๓) อุดหนุนหรือทำธุรกิจกับสหกรณ์

(๔) ควบคุมดูแลกิจการสหกรณ์

(๕) หมั่นศึกษาหาความรู้ ทำความเข้าใจระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายสหกรณ์

(๖) ประพฤติตนเป็นคนดี

๒. คณะกรรมการที่ปรึกษา

คือ หัวหน้าสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้รับผิดชอบเรื่องการเงินของโรงเรียน และครูผู้สอนที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแก่สมาชิกคณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ทุกแผนก

๓. คณะกรรมการดำเนินงาน

คือ นักเรียนที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน และไม่เกิน ๒๕ คน โดยสมาชิกไว้วางใจให้ควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์แทนตน มีหน้าที่ดังนี้

- (๑) ดำเนินการในเรื่องรับสมาชิก และสมาชิกออกจากสหกรณ์
- (๒) ควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์
- (๓) กำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์
- (๔) ดำเนินการเรื่องการจัดจ้างและเลิกจ้างพนักงานสหกรณ์
- (๕) จัดให้มีการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีและการเงิน
- (๖) พิจารณางบจ่ายของสหกรณ์ แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่เพื่อขออนุมัติ
- (๗) กำหนดระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์
- (๘) จัดทำงบดุลเพื่อให้ผู้ตรวจสอบกับจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุล

(๙) พิจารณาเรื่องการฝากหรือเงินทุนของสหกรณ์

(๑๐) วิเคราะห์และปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี พนักงาน เจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนมอบหมาย หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

๔. ผู้ตรวจสอบกิจการ

คือครูและนักเรียนจำนวนหนึ่ง ที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้ตรวจสอบกิจการทั้งปวงของกิจกรรมสหกรณ์ แล้วเสนอผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมคณะกรรมการ การดำเนินงานในคราวประชุมประจำเดือน แล้วเสนอผลการตรวจสอบประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่สามัญของสมาชิกสหกรณ์

๕. ประธาน/ผู้จัดการ

คือ นักเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการดำเนินการ จะต้องรับผิดชอบในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวางแผน การบริหารงานบุคคล การประสานงาน และการควบคุมงาน เป็นต้น มีหน้าที่ดังนี้

- (๑) ศึกษาและเสนอแนะคณะกรรมการเกี่ยวกับการวางแผน นโยบาย ปฏิบัติตามนโยบายที่วางไว้
- (๒) ปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการประจำวัน และรับผิดชอบเรื่องการเงินและบัญชี
- (๓) รักษาผลประโยชน์ของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์
- (๔) ส่งเสริมให้สมาชิกใช้บริการของสหกรณ์

- (๕) จัดให้มีความสัมพันธ์ระหว่างสหกรณ์กับสหกรณ์และกับบุคคลภายนอก
- (๖) รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง
- (๗) ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแผนกต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ

๖. ฝ่ายส่งเสริมการผลิต

ฝ่ายส่งเสริมการผลิต มีหน้าที่ดังนี้

- (๑) ดำเนินการส่งเสริมให้สมาชิกทำการผลิต แปรรูปผลผลิตและจำหน่ายผ่านระบบสหกรณ์
- (๒) นำผลผลิตของสมาชิกผ่านระบบสหกรณ์
- (๓) นำผลผลิตของชุมชนผ่านระบบสหกรณ์สู่ชุมชน
- (๔) ให้ความรู้ข่าวสารและข้อมูลแก่สมาชิก
- (๕) ส่งเสริมให้สมาชิกมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลผลิตของตนเอง

๗. ฝ่ายร้านค้า

ฝ่ายร้านค้า มีหน้าที่ ดังนี้

- (๑) จัดหาสินค้าตามที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก
- (๒) รับซื้อผลผลิตของสมาชิกไปจำหน่าย

(๓) ให้ความรู้ข่าวสารและข้อมูลแก่สมาชิกสหกรณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการซื้อขาย ดุลการค้า ดุลการชำระเงิน ทุนสำรอง การบัญชี และอื่น ๆ

๘. ฝ่ายออมทรัพย์

ฝ่ายเงินทุน มีหน้าที่ดังนี้

- (๑) จัดให้มีการออมทรัพย์
- (๒) รับฝากเงินของสมาชิก จัดให้มีการกู้ยืมสำหรับสมาชิก
- (๓) พิจารณาเงินปันผลให้กับสมาชิก
- (๔) ให้ความรู้ข่าวสารและข้อมูลแก่สมาชิกสหกรณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการการเงินและอื่นๆ

๙. ฝ่ายสวัสดิการ

ฝ่ายสวัสดิการ มีหน้าที่ดังนี้

- (๑) จัดให้มีสวัสดิการแก่สมาชิกสหกรณ์
- (๒) จัดให้มีสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- (๓) จัดให้มีสวัสดิการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา
- (๔) จัดให้มีสวัสดิการเพื่อสาธารณประโยชน์

ประโยชน์ของสหกรณ์

สหกรณ์เป็นเครื่องมือที่จะแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขบวนการสหกรณ์ที่เข้มแข็งและมีการพัฒนาจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ จะมีบทบาทอย่างสำคัญต่อสมาชิกทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม แม้ว่าบทบาทนี้จะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าบทบาทที่สำคัญของสหกรณ์ที่มีต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปมีดังนี้

บทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ

๑. สหกรณ์สามารถรักษาเสถียรภาพและตรึงราคาสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันก็ช่วยคุ้มครองผลประโยชน์ของเกษตรกร โดยยกระดับราคาสินค้า ผลิตผลทางการเกษตรให้สูงขึ้นด้วยวิธีการดำเนินการธุรกิจแบบรวมกันขายและสามารถให้บริการสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพและประกอบอาชีพโดยวิธีการรวมกันซื้อ

๒. แก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมในการกระจายรายได้ โดยสามารถกระจายผลประโยชน์ไปสู่ประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปสามารถมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและควบคุมธุรกิจการค้าอุตสาหกรรมและบริการของตนเอง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจึงตกเป็นของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่อาจหาได้จากการดำเนินธุรกิจของเอกชน จึงอาจกล่าวได้ว่าสหกรณ์เป็นโอกาสทางธุรกิจที่เป็นไปได้สำหรับประชาชนสามัญทั่วไป

บทบาทในการพัฒนาสังคม

๑. ให้โอกาสในการศึกษาแก่ประชาชน ทั้งในด้านวิชาการต่าง ๆ นอกกระบวนการโรงเรียนตามหลักการของสหกรณ์ที่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ รวมไปถึงจนถึงให้โอกาสในการเรียนรู้ถึงการร่วมกันดำเนินธุรกิจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๒. สร้างผู้นำในระดับท้องถิ่น ฝึกหัดให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เข้าใจในวิธีการของระบอบประชาธิปไตย รู้จักใช้สิทธิ รู้หน้าที่ เป็นแหล่งพัฒนาคนให้เข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่นและการปกครองตนเองตามแนวทางของรัฐบาล

๓. เสริมสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม ด้วยหลักการบริหารที่สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอกัน

จากบทบาททั้ง ๒ ด้าน ดังกล่าว จึงอาจสรุปได้ว่า ประโยชน์ของสหกรณ์ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ ตามบทบาทที่โดดเด่นทั้ง ๒ ประการข้างต้น มีดังต่อไปนี้

๑. การรวมกันเป็นสหกรณ์ ทำให้มีผลการต่อรอง ทั้งในด้านการซื้อ การขายสินค้าที่สมาชิกผลิตได้ ขจัดความเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลาง แก้ปัญหาราคาสินค้าตกต่ำ

๒. สหกรณ์เป็นแหล่งจัดหาเงินมาให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพหลัก ทำให้สมาชิกมีงานทำมากขึ้นและมีรายได้สูงขึ้น นอกจากจัดหาเงินทุนให้สมาชิกได้กู้ยืมแล้วสหกรณ์ยังรับฝากเงินจากสมาชิกอีกด้วย

๓. ทำให้ชุมชนมีความสามัคคี ประองตอง อันจะนำความเจริญมาสู่ประเทศชาติได้ สหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการอยู่ร่วมกันโดยสันติ สหกรณ์เป็นวิธีการที่อุ้มชูผู้ที่ยากจนให้มีฐานะดีขึ้น โดยมีได้ทำลายคนมั่งมี จึงมีลักษณะเป็นสันตินิยมหรือส่งเสริมสันติภาพ

๔. สหกรณ์ช่วยส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรต่อสมาชิก เช่น แนะนำให้สมาชิกรู้จักการขยายการผลิต ด้วยวิธีการเกษตรสมัยใหม่ ขยายผลผลิตให้ได้ราคาสูงขึ้น

๕. สหกรณ์เป็นตลาดของผู้ผลิตซึ่งโดยทั่วไปธุรกิจการค้าหรือกิจการด้านการตลาดมักจะตกอยู่ในมือของบุคคลกลุ่มน้อย ซึ่งมุ่งดำเนินการเพื่อแสวงหากำไรอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทนอันยุติธรรมแก่ลูกค้า ดังนั้นสหกรณ์จึงเข้ามาทำหน้าที่นี้เสียเองเพื่อขจัดการเอาเปรียบและการค้ากำไรเกินควร

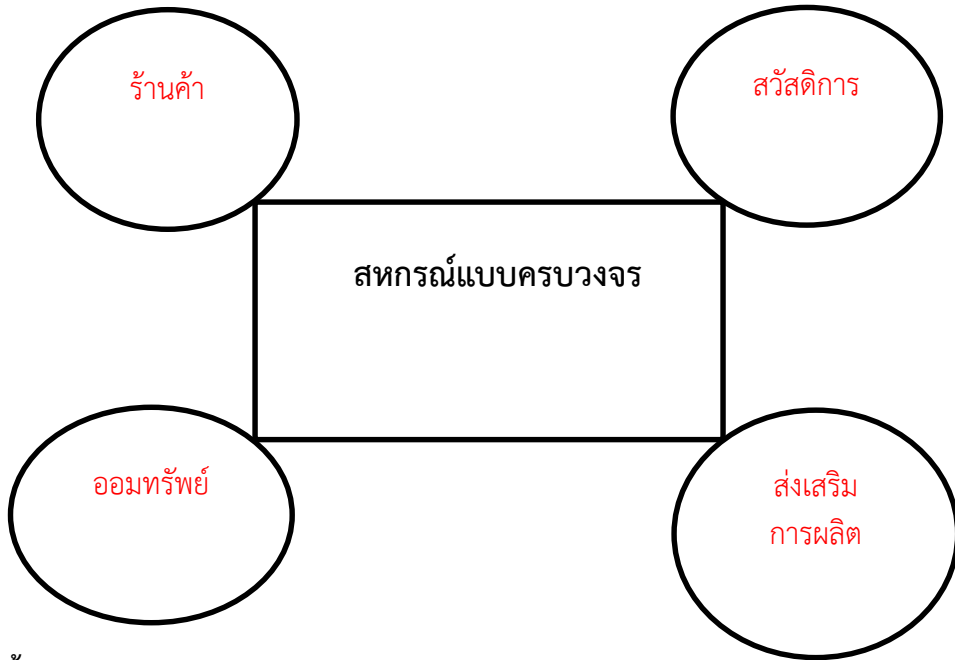
๖. สหกรณ์ส่งเสริมความเสมอภาคกัน โดยให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการออกเสียงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย การดำเนินงานตามหลักประชาธิปไตย สมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิออกเสียงได้เพียงเสียงเดียวเท่านั้น ไม่ว่าคนนั้นจะถือหุ้นจำนวนมากเพียงใด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการรวบอำนาจ มีอภิสิทธิ์เหนือกว่าคนอื่นในสหกรณ์

๗. สหกรณ์ฝึกให้คนมีความรู้ มีประสบการณ์ สนับสนุนด้านเงินทุน การผลิตควบคุม การใช้เงินทุนให้เป็นไปตามแผน รวมกันซื้อปัจจัยการผลิตและรวมกันขายผลผลิตทำให้คนในชุมชนนั้น ๆ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

กิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร

กิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร หมายถึง การจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่มีการดำเนินการ ๔ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการผลิต กิจกรรมร้านค้า กิจกรรมออมทรัพย์ และกิจกรรมสวัสดิการ โดยมีกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเป็นแกน ดังแผนภูมิ

รูปแบบและขั้นตอนการจัดกิจกรรม

การดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรให้ได้ผลดี โรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติของกิจกรรมสหกรณ์ทั้ง ๔ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมส่งเสริมการผลิต

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกได้ฝึกปฏิบัติจริงในกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์

- (๑) เพื่อปลูกฝังสมาชิกให้มีนิสัยรักการทำงาน
- (๒) เพื่อปลูกฝังสมาชิกให้มีความขยันและอดทน มีความรับผิดชอบ

รูปแบบการส่งเสริมการผลิต

กิจกรรมส่งเสริมการผลิต อาจดำเนินการได้ ๒ รูปแบบ ดังนี้

๑. บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ

๒. กิจกรรมพิเศษเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกหารายได้จากการทำกิจกรรมพิเศษของแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มตามความสามารถ ทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน เช่น การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชผัก การผลิตสินค้า หัตถกรรมต่าง ๆ

วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

โรงเรียนอาจส่งเสริมให้สมาชิกมีผลิตผลของตนเองได้ ดังนี้

(๑) ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้น ร่วมกันวางแผนการผลิตโดย

- ฝึกปฏิบัติจริงตามกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละชั้น โดยอาจทำเป็นรายชั้น รายกลุ่มหรือรายบุคคลได้ตามความเหมาะสม

- เลือกกิจกรรมการผลิตที่สมาชิกหรือกลุ่มสนใจ เช่น การเกษตร งานหัตถกรรม

(๒) เสนอรายละเอียดของงานโครงการ หรือกิจกรรมต่อกรรมการฝ่ายการเงินทุน เพื่อขอกู้เงินมาลงทุน โดยมีครูประจำวิชา ครูที่ปรึกษาหรือผู้ปกครองเป็นผู้ให้ความเห็นชอบ

(๓) ดำเนินการผลิตตามงานและกิจกรรมที่วางไว้ โดยมีครูที่ปรึกษาให้ความช่วยเหลือติดตามดูแลการปฏิบัติงาน

(๔) จำหน่ายผลิตผลที่ได้ให้แก่ร้านค้าของสหกรณ์ โครงการอาหารกลางวันหรือตลาดในชุมชน

(๕) ส่งคืนเงินยืมให้แก่สหกรณ์และแบ่งผลกำไรจากการผลิต

(๖) ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกนำเงินรายได้จากการผลิตไปฝากออมทรัพย์หรือเพิ่มหุ้น

การบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนกับกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน เพื่อสนองต่อจุดมุ่งหมายหลักสูตรดังกล่าว มีเจตนารมณ์ที่จะส่งเสริมให้กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียนเป็นห้องทดลองในการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนรู้ตามหลักสูตร เพื่อเป็นการเสริมสร้างเยาวชนให้มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดและสอดคล้องกับหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์

๒. กิจกรรมร้านค้า

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกได้ฝึกปฏิบัติจริงในการรวมกลุ่มเลือกซื้อสินค้า โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้สมาชิกมีความร่วมมือร่วมใจกัน

๒. เพื่อให้สมาชิกรู้จักประหยัดอดออมและใช้จ่ายสิ่งที่จำเป็น

การดำเนินงานกิจกรรมร้านค้า อาจมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการ

๒. รวบรวมเงินทุนจากแหล่งเงินทุน ดังนี้

- ค่าหุ้น

- เงินออมทรัพย์

๓. จัดหาสินค้ามาจำหน่ายตามความต้องการของสมาชิก
๔. รับซื้อผลผลิตจากสมาชิกฝ่ายส่งเสริมการผลิต เพื่อจำหน่ายให้แก่สมาชิกหรือบุคคลภายนอก

๓. กิจกรรมออมทรัพย์

กิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ โดยการรับฝากเงินหรือระดมทุน

- (๑) เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักประหยัดและอดออม
- (๒) เพื่อให้สมาชิกให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- (๓) เพื่อฝึกให้สมาชิกมีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบ

๑.๑ รูปแบบการออมทรัพย์

กิจกรรมการออมทรัพย์และเงินทุนสามารถดำเนินการได้ใน ๒ รูปแบบ ดังนี้

๑.๑.๑ การออมทรัพย์ เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินที่ได้มาจากการหารายได้พิเศษ เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายประจำวัน เงินจากการจำหน่ายผลผลิตที่ได้จากการเรียนการสอน มาฝากกับสหกรณ์ โดยให้ผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราที่เหมาะสม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ๒ ลักษณะ คือ

(๑) รับฝากเงินสมาชิก จัดให้มีเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อฝึกให้สมาชิกเป็นคนละเอียด รอบคอบ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น จัดให้มีสมุดเงินฝาก ใบฝากเงิน ใบถอนเงิน เป็นต้น

(๒) ระดมเงินทุน โดยการขายหุ้นให้แก่สมาชิกเพื่อนำเงินค่าหุ้นที่ได้ไปลงทุนในกิจกรรมร้านค้า สหกรณ์ควรส่งเสริมให้มีการระดมทุนตลอดปี เพื่อให้โอกาสสมาชิกสามารถซื้อหุ้นได้ตามกำลังความสามารถของแต่ละคน และสหกรณ์สามารถมีทุนดำเนินการเพิ่มมากขึ้น

๑.๑.๒ การให้สมาชิกกู้ยืมเงินไปลงทุน เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกมีรายได้จากการฝึกปฏิบัติจริงในกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยีและจากการทำอาชีพพิเศษอื่น ๆ

๑.๒ วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมการออมทรัพย์และเงินทุนมีวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- (๑) กำหนดระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงิน การถอนเงิน เงินค่าหุ้น การปันผลเฉลี่ยคืน การกู้ยืมไปลงทุนและอื่น ๆ ตามข้อบังคับของกิจกรรมสหกรณ์
- (๒) แต่งตั้งคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน
- (๓) รับฝากเงินจากสมาชิก
- (๔) รณรงค์เพื่อการระดมหุ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น
  - จัดสัปดาห์ออมทรัพย์

- รับฝากเงินในห้องเรียน
  - ใ้รางวัลสมาชิกที่มียอดเงินฝากตามเป้าหมาย
- (๕) พิจารณาให้สมาชิกกู้ยืมเงินไปลงทุน

๔. กิจกรรมสวัสดิการ

เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างประโยชน์ให้กับสมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้สมาชิกมีขวัญ กำลังใจ และสร้างแรงจูงใจในการทำงาน
๒. เพื่อให้สมาชิกร่วมมือ ร่วมใจ เกิดความสามัคคี รักใคร่
๓. เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน
๔. เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต

บทที่ ๔

เอกสารในการดำเนินการ

- ใบสมัครสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า
- ใบถอนหุ้นสหกรณ์ร้านค้า
- แบบสำรวจความต้องการสินค้า
- ทะเบียนสมาชิก
- เอกสารการปันผลและเฉลี่ยคืน
- ทะเบียนคุมสินค้า
- ใบสั่งซื้อ
- ใบส่งคืนสินค้า
- ใบสรุปยอดรายรับประจำวัน
- ใบส่งเงินสหกรณ์ร้านค้า
- ใบเบิกเงิน
- สมุดรายวันทั่วไป
- สมุดแยกประเภท
- สมุดรายวันรับเงิน
- สมุดรายวันจ่ายเงิน
- ใบสำคัญเงินสดย่อย
- ใบรับฝากขายสินค้า
- ตารางลงชื่อปฏิบัติงาน
- หนังสือขอเปิดบัญชี
- ทะเบียนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
- ใบฝากเงิน
- ใบถอนเงิน
- แบบบันทึกการออมเงินของนักเรียน
- แบบบันทึกการส่งเงินออมของนักเรียน
- แบบบันทึกการส่งเงินออม

- เอกสารขอปิดบัญชี
- หนังสือสัญญาเงินกู้
- หนังสือสัญญายืมเงิน

“เรียนดี มีความสุข” สพป.ปราจีนบุรี เขต ๒

ภาคผนวก

“เรียนดี มีความสุข” สพป.ปราจีนบุรี เขต ๒

ตัวอย่างข้อบังคับการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน

ข้อ ๑. ชื่อ กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน (ชื่อโรงเรียน.....)
 สถานที่ตั้ง ชื่อโรงเรียน.....ถนน.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....

วัตถุประสงค์

- ข้อ ๒. กิจกรรมสหกรณ์ ประเภท.....มีวัตถุประสงค์ เพื่อ
- (๑) ส่งเสริมความรู้ ทักษะในการเรียนรู้ระบบสหกรณ์โดยวิธีปฏิบัติจริง
  - (๒) ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยอาศัยวิธีการของสหกรณ์
  - (๓) ส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกโดยวิธีร่วมกันดำเนินการเพื่อประโยชน์ ดังต่อไปนี้
    - ก. จัดหาของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายและรับซื้อผลิตผลของสมาชิกพร้อมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิก
    - ข. ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลผลิตของสมาชิก
    - ค. แนะนำ ส่งเสริมให้สมาชิกประหยัด ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและช่วยตนเอง
    - (๔) ร่วมมือกับกิจกรรมสหกรณ์ของสถานศึกษาต่าง ๆ และสถาบันที่เกี่ยวกับการสหกรณ์ในอันที่จะเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สมาชิกภาพ

- ข้อ ๓. สมาชิก สมาชิกของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน ได้แก่
- (๑) ผู้ริเริ่มดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์
  - (๒) ผู้ที่สมัครและได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ
- ข้อ ๔. คุณสมบัติของสมาชิก ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
- (๑) เป็นผู้เห็นชอบในวัตถุประสงค์ของกิจกรรมสหกรณ์
  - (๒) เป็นนักเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ
  - (๓) ไม่เป็นคนวิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ
  - (๔) เป็นผู้มีความประพฤติไม่เสียหาย

ข้อ ๕. การรับสมาชิก ผู้สมัครเป็นสมาชิก ต้องยื่นใบสมัครตามที่กำหนด ถึงคณะกรรมการดำเนินการ เมื่อคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาและตรวจสอบแล้ว เห็นว่ามีคุณสมบัติถูกต้องตามข้อบังคับ ก็ให้รับไว้เป็นสมาชิก แล้วรายงานการรับสมาชิกใหม่ให้ที่ประชุมใหญ่สามัญทราบในการประชุมคราวถัดไป

ข้อ ๖. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ผู้สมัครต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าคนละ.....บาท ค่าธรรมเนียมนี้ ถือเป็นรายได้ของกิจกรรมสหกรณ์จะเรียกคืนไม่ได้

ข้อ ๗. การได้สิทธิในฐานะสมาชิกและการปฏิบัติตามข้อบังคับ เมื่อผู้เข้าเป็นสมาชิกลงลายมือในทะเบียนสมาชิก และชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า กับทั้งต้องชำระค่าหุ้นเต็มหรือในงวด แล้วจึงจะถือว่าได้สิทธิในฐานะสมาชิก สมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบของกิจกรรมสหกรณ์โดยเคร่งครัด

ข้อ ๘. การขาดจากสมาชิกภาพ สมาชิกย่อมขาดจากสมาชิกภาพด้วยเหตุดังต่อไปนี้

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๔
- (๔) ต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย
- (๕) ถูกให้ออกจากสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์
- (๖) โอนหุ้นที่ตนถือไปหมดแล้ว
- (๗) จบชั้นสูงสุดของโรงเรียน

ข้อ ๙. การลาออก สมาชิกที่ประสงค์จะลาออก ให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อคณะกรรมการดำเนินการ เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงพ้นสภาพการเป็นสมาชิก

ข้อ ๑๐. การถูกให้ออก สมาชิกอาจถูกให้ออกเพราะเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่ชำระค่าหุ้นภายในเวลาที่กำหนด
- (๒) เจตนาฝ่าฝืนข้อบังคับ หรือระเบียบกิจกรรมสหกรณ์
- (๓) กระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย หรือขัดผลประโยชน์ของกิจกรรมสหกรณ์

เมื่อคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาแล้ว สั่งให้ออกโดยคะแนนเสียงสองในสามของที่ประชุมกรรมการดำเนินการ

(๔) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือกระทำความผิดชั้นลหุโทษ

ข้อ ๑๑. การจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนสมาชิก ในกรณีที่สมาชิกออกจากกิจกรรมสหกรณ์ไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ ให้คณะกรรมการดำเนินการจัดให้จำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนสมาชิกแล้วเสนอเรื่องสมาชิกออกให้ที่ประชุมใหญ่คราวถัดไปให้ทราบ โดยเฉพาะการให้ออกต้องรับชี้แจงเหตุผลด้วย

ข้อ ๑๒. การชำระหนี้สินของสมาชิกเมื่อถูกให้ออก สมาชิกที่ถูกให้ออกไม่ว่ากรณีหักเงิน ซึ่งจะต้องจ่ายให้แก่สมาชิกผู้นั้นเพื่อชำระหนี้ได้

ทุนดำเนินการ

ข้อ ๑๓. ทุนดำเนินการ กิจกรรมสหกรณ์ อาจหาทุนดำเนินการโดยวิธีต่อไปนี้

- (๑) ออกหุ้น
- (๒) กู้ยืมเงิน
- (๓) สะสมเงินสำรองและทุนอื่น ๆ
- (๔) รับเงินอุดหนุนจากหน่วยงานต่างๆ
- (๕) รับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา

ข้อ ๑๔. การออกหุ้น กิจกรรมสหกรณ์อาจออกหุ้นให้แก่สมาชิกโดยไม่จำกัดจำนวนมีมูลค่าหุ้นละ ..... บาท

ข้อ ๑๕. ข้อจำกัดการถือหุ้น สมาชิกคนหนึ่งจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ละถือหุ้นเกินกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดไม่ได้ และจะขอเพิ่มหุ้นในเวลาใด ๆ ก็ได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการดำเนินการ

ข้อ ๑๖. การชำระหุ้น ให้กระทำโดยวิธีหนึ่งวิธีใดดังต่อไปนี้

- (๑) ชำระคราวเดียวครบมูลค่าหุ้นทุกหุ้นที่ถือ
- (๒) ชำระเป็นงวดรายเดือนให้ครบมูลค่าหุ้นที่ถือไม่เกินสองงวด งวดแรกชำระในวันลงลายมือชื่อในทะเบียน งวดที่สองชำระในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ชำระงวดแรก
- (๓) กิจกรรมของสหกรณ์จะออกไปหุ้นที่ชำระค่าหุ้นครบมูลค่าแล้วมอบให้สมาชิกถือไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๗. การโอนหุ้น

- (๑) สมาชิกจะโอนหุ้นแก่บุคคลอื่นไม่ได้ เว้นแต่โอนให้แก่สมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์เดียวกัน
- (๒) การโอนหุ้นจะต้องทำเป็นหนังสือตามที่กำหนด และคณะกรรมการดำเนินการอนุมัติแล้วจึงจะ

เสร็จสมบูรณ์

- (๓) หุ้นที่โอนต้องเป็นหุ้นที่ชำระค่าหุ้นครบมูลค่าหุ้นแล้ว

ข้อ ๑๘. การจ่ายคืนค่าหุ้น ในกรณีที่สมาชิกขาดจากสมาชิกภาพตามข้อ ๘. ในกิจกรรมสหกรณ์ปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายค่าหุ้นคืน ดังนี้

(๑) กรณีสมาชิกตาย ตกเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือวิกลจริต ถ้าทายาทเป็นสมาชิกของกิจกรรมสหกรณ์นั้นอยู่แล้วจะรับโอนหุ้นนั้นก็ได้ ถ้าทายาทไม่ได้เป็นสมาชิกของกิจกรรมสหกรณ์นั้น มีสิทธิคืนหุ้นโดยให้กิจกรรมสหกรณ์คืนเงินซื้อหุ้นไว้ได้

(๒) กรณีสมาชิกลาออก ถ้าสมาชิกไม่อาจโอนหุ้นของตนให้แก่สมาชิกอื่นได้กิจกรรมสหกรณ์รับซื้อไว้ได้

(๓) กรณีที่สมาชิกถูกให้ออกเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันถูกให้ออก สมาชิกนั้นไม่สามารถจัดการโอนหุ้นให้แก่สมาชิกอื่นได้ กรรมการจะเอาหุ้นนั้นออกขายโดยเปิดเผย ได้เงินเท่าใดจะหักชำระหนี้ซึ่งสมาชิกนั้นมีอยู่ต่อกิจกรรมสหกรณ์ถ้ายังมีเหลือให้คืนแก่สมาชิกนั้น

(๔) เมื่อมีการจ่ายคืนค่าหุ้น สมาชิกต้องเวนคืนใบหุ้นให้แก่กิจกรรมสหกรณ์

ข้อ ๑๙. การกู้ยืมเงินกิจกรรมสหกรณ์ อาจกู้ยืมได้โดยมีกำหนดเวลาอัตราดอกเบี้ยตามที่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาเห็นสมควร และให้คณะกรรมการดำเนินการเสนอเรื่องการกู้ยืมเงินทุนให้ที่ประชุมใหญ่ทราบในการประชุมใหญ่ครั้งต่อไป

ข้อ ๒๐. ความรับผิดชอบของสมาชิก สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อเรื่องหนี้สินของกิจกรรมสหกรณ์เพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

การประชุมใหญ่

ข้อ ๒๑. การประชุมใหญ่สามัญ

(๑) การประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกให้คณะผู้ริเริ่มจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์นัดสมาชิกประชุมภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่สถานศึกษาประกาศจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ

(๒) การประชุมใหญ่สามัญ ให้คณะกรรมการดำเนินการนัดสมาชิกประชุมอย่างน้อยปีละครั้งภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน

ข้อ ๒๒. การประชุมใหญ่วิสามัญ คณะกรรมการดำเนินการอาจนัดสมาชิกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้เมื่อมีเหตุอันสมควร

ข้อ ๒๓. การแจ้งกำหนดการประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการจะต้องแจ้งวันเวลา สถานที่และเรื่องที่จะประชุมใหญ่ให้บรรดาสมาชิกได้ทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า ๗ วัน ถ้าเป็นการประชุมด่วนอาจแจ้งล่วงหน้าได้ตามสมควร

ข้อ ๒๔. องค์ประชุมใหญ่ องค์ประชุมใหญ่ทั้งสามัญ และวิสามัญ ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ ๒๕. อำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับกิจกรรมสหกรณ์ ซึ่งรวมทั้งเรื่องต่อไปนี้

- (๑) รับทราบเรื่องการรับสมาชิกเข้าใหม่ และการออกของสมาชิก
- (๒) รับทราบเรื่องการเงินของกิจกรรมสหกรณ์
- (๓) เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ
- (๔) เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ
- (๕) พิจารณาบุคคลและรายงานประจำปี แสดงผลการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินงาน
- (๖) พิจารณารับจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี
- (๗) เรื่องอื่น ๆ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการหรือสมาชิกเป็นผู้เสนอ

คณะกรรมการดำเนินการ

ข้อ ๒๖. การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิกขึ้นเป็นกรรมการดำเนินการ มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน และไม่เกิน ๒๕ คน คณะกรรมการดำเนินการชุดแรกให้ที่ประชุมใหญ่สามัญครั้งแรก ตามข้อ ๒๑. (๑)

ดำเนินการเลือกตั้งให้คณะกรรมการที่ได้รับเลือกตั้ง เลือกในระหว่างกันเองขึ้นเป็นประธานหนึ่งคน รองประธานหนึ่งคนหรือหลายคน เลขานุการหนึ่งคน เหรัญญิกหนึ่งคน นายทะเบียนและผู้ช่วยนายทะเบียน ตำแหน่งละหนึ่งคนนอกนั้นเป็นกรรมการ

ข้อ ๒๗. กำหนดเวลาอยู่ในตำแหน่ง คณะกรรมการดำเนินการอยู่ในตำแหน่งได้มีกำหนดเวลา....ปี เมื่อครบกำหนดแล้วถ้าไม่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ ก็ให้ชุดเดิมอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งชุดใหม่

กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับเลือกตั้งซ้ำอีกได้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เกิน ๒ ปีติดต่อกัน

ข้อ ๒๘. การพ้นตำแหน่ง กรรมการดำเนินการต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุดังต่อไปนี้

- (๑) ออกตามวาระ
- (๒) เข้ารับตำแหน่งหน้าที่อื่นในกิจกรรมสหกรณ์นี้เว้นแต่ตำแหน่งผู้จัดการ
- (๓) ขาดจากสมาชิกภาพ
- (๔) ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้ถอดออกจากเป็นกรรมการ

ข้อ ๒๙. ตำแหน่งที่ว่างก่อนถึงคราวออกตามวาระ ถ้ามีตำแหน่งว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ให้คณะกรรมการดำเนินการที่มีตัวอยู่ประชุมดำเนินการไปจนกว่าจะมีการประชุมใหญ่ แต่ถ้าเวลาใดจำนวนกรรมการน้อยกว่าที่จะเป็นองค์ประชุมได้ ให้คณะกรรมการดำเนินการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง กรรมการที่ได้รับเลือกแทนนี้อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าเวลาที่ผู้ที่ตนแทนนั้นถึงจะอยู่ได้

ข้อ ๓๐. การประชุมและองค์ประชุม ให้คณะกรรมการดำเนินการประชุมกันเดือนละครั้งเป็นอย่างน้อย ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการจึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อ ๓๑. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการทั้งปวงของกิจกรรมสหกรณ์ เพื่อให้เกิดผลดีแก่กิจกรรมสหกรณ์และดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับและมติของที่ประชุมใหญ่รวมทั้งเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการในเรื่องการรับสมาชิก การชำระค่าธรรมเนียม การให้สมาชิกออก
- (๒) พิจารณาให้สมาชิกถือหุ้น การชำระค่าหุ้น การออกใบหุ้น การโอนหุ้น การจ่ายคืนหุ้น
- (๓) กำหนดระเบียบต่าง ๆ ของกิจกรรมสหกรณ์เสนอให้ผู้บริหารโรงเรียนเห็นชอบ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนั้น

(๔) ควบคุมดูแลการจัดการทั่วไปให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมสหกรณ์

(๕) เสนอบงคุดและรายงานประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่

(๖) พิจารณาจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

(๗) ดำเนินกิจการอื่น ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเกิดผลดีแก่กิจกรรมสหกรณ์

ข้อ ๓๒. ประธานในที่ประชุมในการประชุมใหญ่ หรือการประชุมคณะกรรมการให้ประธานคณะกรรมการดำเนินการ เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานไม่อยู่ให้รองประธานทำหน้าที่ประธาน ถ้าประธานและรองประธานไม่อยู่หรือไม่มี ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานในที่ประชุมเฉพาะการประชุมคราวนั้น

ข้อ ๓๓. การรายงานการประชุม และรายงานให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบทุกครั้ง

ข้อ ๓๔. การออกเสียง สมาชิกหรือกรรมการการออกเสียงในที่ประชุมได้คนละหนึ่งเสียง จะมอบให้ผู้อื่นมาประชุมหรือออกเสียงแทนตนไม่ได้

กรรมการที่ปรึกษา

ข้อ ๓๕. กรรมการที่ปรึกษา ผู้บริหารโรงเรียน อาจตั้งกรรมการที่ปรึกษาขึ้นจำนวนหนึ่ง ตามที่เห็นสมควรก็ได้ กรรมการที่ปรึกษาต้องไม่เป็นกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่หรือผู้จัดการของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนนั้น

ข้อ ๓๖. หน้าที่ของกรรมการที่ปรึกษา กรรมการที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการของกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อย ตรงตามวัตถุประสงค์ และเกิดผลดีแก่กิจกรรมสหกรณ์

ผู้ตรวจสอบกิจกรรม

ข้อ ๓๗. ผู้ตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ ที่ประชุมใหญ่อาจเลือกจากสมาชิกหรือจากบุคคลภายนอกที่เหมาะสม คนหนึ่ง หรือหลายคนเป็นผู้ตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนประจำปี ผู้ตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์อยู่ในตำแหน่ง ได้หนึ่งปี เมื่อครบกำหนดแล้วยังไม่มีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบคนใหม่ ให้ผู้ตรวจสอบคนเดิมปฏิบัติหน้าที่ไปพลาง ผู้ตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์อาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ ที่ประชุมใหญ่จะเลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทน เจ้าหน้าที่ประจำในกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนเป็นผู้ตรวจสอบกิจกรรมไม่ได้

ข้อ ๓๘. อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบ กิจกรรมทั้งปวงของกิจกรรมสหกรณ์แล้วเสนอผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการในการประชุม ประจำเดือน แล้วเสนอผลการตรวจสอบประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่สามัญของกิจกรรมสหกรณ์

ผู้จัดการ

ข้อ ๓๙. การแต่งตั้งผู้จัดการ ให้คณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้แต่งตั้งผู้จัดการโดยการคัดเลือกจากสมาชิก ที่มีความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเหมาะสมแก่หน้าที่โดยความเห็นชอบจากผู้บริหารโรงเรียน การแต่งตั้งผู้จัดการให้ทำหน้าที่แต่งตั้งไว้เป็นหลักฐานให้ผู้นั้นรับทราบ และรับรองที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตาม ข้อบังคับระเบียบของกิจกรรมสหกรณ์ และมติของคณะกรรมการดำเนินการ ถ้ามีเหตุอันถึงถอดถอนผู้จัดการ ให้คณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้สั่งถอดถอนโดยความเห็นชอบของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อ ๔๐. อำนาจหน้าที่ของผู้จัดการ ผู้จัดการมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการทั่วไปในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับบรรดากิจกรรมสหกรณ์ทั้งปวง และการบริหารกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนและอื่น ๆ ต่อไปนี้

(๑) กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามความจำเป็นของกิจกรรม

(๒) ควบคุมเจ้าหน้าที่ทั้งหลายของกิจกรรมสหกรณ์ จัดวางระเบียบเกี่ยวกับการปกครองและการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินการและ ผู้บริหารโรงเรียน

(๓) จัดการทั่วไปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์นั้น ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(๔) เป็นธุระกวาดชั้นในเรื่องการออกไปรับ เรียกไปรับ หรือไปสำคัญตลอดจนเก็บรักษาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของกิจกรรมสหกรณ์ให้ครบถ้วนสมบูรณ์

(๕) รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ ของกิจกรรมสหกรณ์ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(๖) รับผิดชอบและตรวจตราการรับจ่ายเงินของกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนให้เป็นการถูกต้อง

(๗) รักษาเงินสดภายในจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินงานที่กำหนดเพื่อสำรองไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมสหกรณ์ และจัดการส่งเงินส่วนที่เกินจำนวนดังกล่าวนั้นฝากธนาคารตามที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

(๘) ตรวจตราดูแลสถานที่สำนักงาน ทรัพย์สิน เครื่องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนสินค้าให้อยู่ในสภาพอันดีและปลอดภัย

(๙) จัดทำรายงาน กิจการและการบริการประจำเดือนเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการ

(๑๐) เข้าร่วมประชุมใหญ่ และประชุมคณะกรรมการดำเนินการตามที่คณะกรรมการดำเนินการขอร้อง

(๑๑) ทำหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้กิจกรรมในหน้าที่ของตนลุล่วงไปด้วยดี

ข้อ ๔๑. การเปลี่ยนตัวผู้จัดการ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนตัวผู้จัดการให้คณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีและการเงิน พร้อมทั้งทรัพย์สินที่เหลือและจัดหางบดุลแสดงฐานะอันแท้จริงของกิจกรรมสหกรณ์ แล้วให้ทำบันทึกการส่งมอบกันไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๔๒. ผู้จัดการชั่วคราว ถ้ากิจกรรมสหกรณ์นักเรียนยังไม่ได้ตั้งผู้จัดการให้ถือว่าคณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้จัดการในระยะเวลาสั้น โดยคณะกรรมการมอบหมายให้กรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้จัดการชั่วคราวแต่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการ

ข้อ ๔๓. ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ ถ้าผู้จัดการไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานกรรมการดำเนินการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่อื่นที่เห็นสมควรเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

การลงลายมือชื่อแทนกิจกรรมสหกรณ์

ข้อ ๔๔. การลงลายมือชื่อแทนในกิจกรรมสหกรณ์ ให้ประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการร่วมกับเลขานุการหรือเหรัญญิก อย่างน้อย ๒ คน มีอำนาจลงลายมือชื่อแทนกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในเอกสารทั้งปวงได้

ข้อ ๔๕. การดำเนินงาน แบ่ง ๓ แผนก ดังต่อไปนี้

- (๑) แผนกเงินทุน มีหน้าที่
๑. จัดให้มีการรณรงค์เรียกหุ้นจากสมาชิก
  ๒. พิจารณาให้สินเชื่อแก่แผนกส่งเสริมการผลิตแผนกร้านค้า
  ๓. ให้ความรู้ ข่าวสารข้อมูลแก่สมาชิกในสหกรณ์เองเกี่ยวกับการจัดการเงิน และอื่น ๆ
- (๒) แผนกร้านค้า มีหน้าที่
๑. จัดหาสินค้าตามที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก
  ๒. รับซื้อผลผลิตของสมาชิกไปจำหน่าย
  ๓. ให้ความรู้ ข่าวสารข้อมูลแก่สมาชิกในเรื่องเกี่ยวกับการซื้อ - ขาย ดุลการค้าดุลการชำระเงินทุนสำรอง การบัญชี และอื่น ๆ
- (๓) แผนกส่งเสริมการผลิต มีหน้าที่
๑. ส่งเสริมให้สมาชิกทำการผลิตเพื่อหารายได้โดยการปฏิบัติจริงจากกิจกรรมในกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เช่น การทำขนม เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์
  ๒. ให้ความรู้และข่าวสารข้อมูลแก่สมาชิกในเรื่องต่าง ๆ เช่น ผลิตจำหน่ายสินค้า การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูก การบำรุงดิน การเพิ่มผลผลิต ฯลฯ

การจัดสรรกำไรประจำปี

ข้อ ๔๖. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีปฏิทิน ให้คณะกรรมการดำเนินการจัดทำงบดุล โดยมีผู้ตรวจสอบบัญชีเสนอต่อที่ประชุมใหญ่สามัญภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมซึ่งนับเป็นวันสิ้นปีทางบัญชี

ข้อ ๔๗. การจัดสรรกำไรสุทธิของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน ให้จัดสรรดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นเงินทุนสำรองไม่น้อยกว่า ๑๐ % ของกำไรสุทธิ
- (๒) เป็นค่าบำรุงสถานศึกษา ๕ % ของกำไรสุทธิ แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

ข้อ ๔๘. การจัดสรรกำไรสุทธิส่วนที่เหลือ ตามข้อ ๔๗ ที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรให้ดังต่อไปนี้

- (๑) จ่ายเป็นเงินปันผลแก่สมาชิก ไม่เกินร้อยละ ๘ ต่อปี
- (๒) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก ตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้กระทำกับกิจกรรมสหกรณ์ในระหว่างปี
- (๓) จ่ายเป็นโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่ไม่เกิน ๑๐% ของกำไรสุทธิ
- (๔) จ่ายเป็นเงินทุนสาธารณประโยชน์ไม่เกิน ๑๐% ของกำไรสุทธิ
- (๕) จ่ายเป็นทุนรับโอนหุ้นไม่เกิน ๕ % ของกำไรสุทธิ
- (๖) จ่ายเป็นทุนการศึกษาแก่สมาชิกไม่เกิน ๑๐% ของกำไรสุทธิ

- (๗) จ่ายเป็นเงินสวัสดิการในสถานศึกษาไม่เกิน ๑๐% ของกำไรสุทธิ
- (๘) จ่ายเป็นทุนเพื่อขยายกิจการของกิจกรรมสหกรณ์ ไม่เกิน ๑๐% ของกำไรสุทธิ
- (๙) เงินที่เหลือได้สมทบเป็นทุนสำรองทั้งสิ้น

เงินสำรอง

ข้อ ๔๙. ที่มาแห่งเงินสำรอง นอกจากจัดสรรกำไรสุทธิตามข้อ ๔๘. แล้ว บรรดาหนี้ที่เจ้าหนี้ยกให้หรือเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินที่มีผู้ยกให้แก่สหกรณ์ ถ้าผู้ยกให้มีได้ระบุไว้เพื่อการใดโดยเฉพาะ ให้สมทบเป็นเงินสำรองทั้งสิ้น

การตรวจสอบกิจกรรม

- ข้อ ๕๐. ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย หรือผู้ควบคุมดูแลโรงเรียนนั้น ๆ มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ได้
- ข้อ ๕๑. การตรวจสอบบัญชี ให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบบัญชีของกิจกรรมสหกรณ์อย่างน้อยปีละครั้ง
- ข้อ ๕๒. ให้บุคคลภายนอกโรงเรียน เช่น เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่ ศึกษาพิเศษฯ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่ มีหน้าที่ศึกษาดูแลแนะนำช่วยเหลือตรวจสอบ การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนได้ตลอดเวลา
- ข้อ ๕๓. เอกสารต่าง ๆ ทะเบียนสมุดบัญชี และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดำเนินงานของกิจกรรมสหกรณ์จะต้องจัดทำเป็นปัจจุบันและเก็บรักษาไว้ พร้อมทั้งจะให้ผู้มีอำนาจในการตรวจสอบ ทำการตรวจสอบได้ทันที

การจำหน่ายทรัพย์สินเมื่อยุบเลิก

ข้อ ๕๔. การจำหน่ายทรัพย์สินของกิจกรรมสหกรณ์เมื่อต้องยุบเลิกในกรณีกิจกรรมสหกรณ์ต้องยุบเลิก เงินและทรัพย์สินของกิจกรรมสหกรณ์ที่มีอยู่ในวันชำระบัญชี ถ้ายังมีเงินและทรัพย์สินที่ปลอดจากภาระติดพันเหลืออยู่เท่าใด ให้ตกเป็นทรัพย์สินและเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนนั้น ๆ

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๕๕. ในกรณีที่ข้อบังคับนี้มีได้กำหนดคำสั่งและระเบียบเรื่องใดไว้ให้ถือว่ากิจกรรมสหกรณ์ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งและระเบียบของโรงเรียนนั้น

ข้อ ๕๖. ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดระเบียบข้อบังคับ เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ให้ใช้ระเบียบข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวอย่างแบบฟอร์มวาระการประชุม

การประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน.....
ชุดที่.....ครั้งที่...../๒๕๖..
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
ณ.....

วาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งให้ทราบ

๑.๑. ประธานฯ แจ้งว่า.....
.....
.....

มติที่ประชุม ..... (รับทราบ)

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่แล้ว

ประธานฯ ได้มอบหมายให้เลขานุการเสนอรายงานการประชุมประจำเดือน.....เมื่อวันที่
.....เดือน.....พ.ศ..... จำนวน.....หน้าให้ที่ประชุมพิจารณา รายละเอียด
ตามเอกสารที่เสนอต่อที่ประชุมแล้ว เสนอเพื่อที่ประชุมรับรอง

มติที่ประชุม .....(รับรอง)

วาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑. ....
๓.๒. ....
๓.๓. ....

มติที่ประชุม .....(รับทราบ)

-๒-

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ .....

มติที่ประชุม .....(อนุมัติเป็นเอกฉันท์ตามเสนอ)

๔.๒ .....

มติที่ประชุม .....(อนุมัติเป็นเอกฉันท์ตามเสนอ)

วาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ.....

.....

.....

มติที่ประชุม .....

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการสหกรณ์

( )

ลงชื่อ.....เลขานุการ/ผู้จัดบันทึก

( )

ตัวอย่างแบบฟอร์มบันทึกรายงานการประชุม

รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
 กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน.....
 ชุดที่.....ครั้งที่...../๒๕๖..
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 ณ.....

ผู้เข้าประชุม

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑.	.....	ประธานกรรมการ	
๒.	.....	รองประธานกรรมการ	
๓.	.....	เลขานุการ	
๔.	.....	เหรัญญิก	
๕.	.....	กรรมการ	
๖.	.....	กรรมการ	
๗.	.....	กรรมการ	
๘.	.....	กรรมการ	
๙.	.....	กรรมการ	

ผู้ไม่เข้าประชุม

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑.	.....	กรรมการ	
๒.	.....	กรรมการ	

ผู้เข้าร่วมประชุม

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑.	.....	ที่ปรึกษาสหกรณ์	
๒.	.....	.....	
๓.	.....	.....	

-๒-

เริ่มประชุมเวลา.....น.

เมื่อคณะกรรมการดำเนินการมาครบองค์ประชุม (นาย,นางสาว,เด็กชาย,เด็กหญิง.....)
ประธานกรรมการกล่าวเปิดประชุม แล้วดำเนินการประชุมตามวาระการประชุม ดังต่อไปนี้

วาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งให้ทราบ

๑.๑. ประธานฯ แจ้งว่า วันนี้มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน.....คน ประกอบด้วย

.....

๑.๒. ประธานฯ แจ้งว่า ขณะนี้กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน..... มีจำนวนสมาชิก
รวม.....คน

.....

.....

มติที่ประชุม ..... (รับทราบ)

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่แล้ว

ประธานฯ ได้มอบหมายให้เลขานุการเสนอรายงานการประชุมประจำเดือน.....เมื่อวันที่
.....เดือน.....พ.ศ..... จำนวน.....หน้า ให้ที่ประชุมพิจารณา รายละเอียด
ตามเอกสารที่เสนอต่อที่ประชุมแล้ว

เสนอเพื่อที่ประชุมรับรอง

.....

.....

.....

มติที่ประชุม .....(รับรอง)

-๓-

วาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑. รับทราบผลการดำเนินงานรายรับ-รายจ่าย

๓.๒. ....

๓.๓. ....

มติที่ประชุม .....(รับทราบ)

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ เรื่องแต่งตั้งกรรมการผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมที่ประชุมมีมติแต่งตั้งกรรมการผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม ดังต่อไปนี้

กิจกรรมร้านค้า รับผิดชอบตามวันในแต่ละสัปดาห์ ดังนี้

วันจันทร์.....

วันอังคาร.....

วันพุธ.....

วันพฤหัสบดี.....

วันศุกร์.....

กิจกรรมออมทรัพย์

.....
.....

กิจกรรมส่งเสริมการผลิต

.....
.....

มติที่ประชุม .....(อนุมัติเป็นเอกฉันท์ตามเสนอ)

๔.๒. เรื่องพิจารณาจัดหาสินค้ามาจำหน่าย.....

ประธานฯ.ได้เสนอเกี่ยวกับการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ดังนี้

.....
.....

มติที่ประชุม .....(อนุมัติเป็นเอกฉันท์ตามเสนอ)

-๔-

๔.๓ เรื่องพิจารณารับสมัครเข้าใหม่ และสมาชิกลาออก

เลขานุการ แจ้งว่าเดือนนี้มีสมาชิกเข้าใหม่ จำนวน.....คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

๑.....
 .....
 .....

มติที่ประชุม .....(อนุมัติเป็นเอกฉันท์ตามรายชื่อข้างต้น)

สมาชิกขอลาออก

เลขานุการ แจ้งว่าเดือนนี้มีสมาชิกขอลาออก จำนวน.....คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

๑.....
 ๒.....

มติที่ประชุม .....(อนุมัติเป็นเอกฉันท์ตามรายชื่อข้างต้น)

ประธานฯ แจ้งว่า ขณะนี้กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียน.....มีจำนวนสมาชิกรวม
 .....คน

๔.๔.....

มติที่ประชุม .....(อนุมัติเป็นเอกฉันท์ตามเสนอ)

วาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ.....

.....
 .....

มติที่ประชุม .....

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการสหกรณ์

( )

ลงชื่อ.....เลขานุการ/ผู้จัดบันทึก

( )

ตัวอย่างใบสมัครสมาชิก

เข้าเป็นสมาชิกกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน.....

เขียนที่โรงเรียน.....

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ. ....

ถึง คณะกรรมการดำเนินการกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน.....

ข้าพเจ้า.....ชั้น.....อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ได้ทราบข้อบังคับของกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน.....

โดยตลอดแล้ว ขอสมัครเป็นสมาชิกของกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์และขอให้ถ้อยคำเป็นหลักฐานดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้าพเจ้าเป็นผู้มีลักษณะถูกต้องตามข้อบังคับทุกประการ คือ

๑.๑ เป็นนักเรียนปัจจุบันของโรงเรียน.....

ข้อ ๒. ข้าพเจ้าขอถือหุ้นของกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์ซึ่งมีมูลค่าหุ้นละ ..... บาท

๒.๑ ขอถือหุ้น จำนวน.....หุ้น

๒.๒ รับโอนหุ้นจาก.....สมาชิกเลขที่.....จำนวน.....หุ้น

ข้อ ๓. ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ๕ บาท และค่าหุ้น.....บาท ทันทีที่ได้รับแจ้ง

ให้เข้าเป็นสมาชิกได้

ข้อ ๔. เมื่อข้าพเจ้าได้เป็นสมาชิก จะปฏิบัติตามข้อบังคับทุกประการ และจะพยายามส่งเสริมให้กิจกรรมร้านค้าสหกรณ์.....เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

ตัวอย่างใบหุ้น

เล่มที่.....

ใบหุ้นเลขที่.....

เลขทะเบียนสมาชิกที่.....เป็นผู้ถือหุ้น

กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียน.....

จำนวน.....หุ้น หมายเลขหมายตั้งแต่.....ถึง.....

มีมูลค่าหุ้นละ.....บาท ซึ่งได้ชำระเต็มค่าหุ้นแล้ว

กิจกรรมสหกรณ์จึงได้ทำใบหุ้นนี้ให้ไว้ตามข้อบังคับ โดยประทับตรา

ของกิจกรรมสหกรณ์เป็นสำคัญ ณ วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....

.....

.....

ประธานกรรมการ

เจริญญิก

เลขที่.....

ใบหุ้นเลขที่.....

ชื่อ.....

จำนวนหุ้น.....หุ้น

ตัวอย่างบัตรสมาชิก

ด้านหน้า

สมาชิกเลขที่.....

กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียน.....

ชื่อสมาชิก

.....

.....ผู้จัดการ

.....นายทะเบียน

ลายมือชื่อผู้ถือบัตร

.....วันที่ออกบัตร

ด้านหลัง

ข้อปฏิบัติ

๑. สมาชิกต้องแสดงบัตรประจำตัวของตนต่อเจ้าหน้าที่ของกิจกรรมสหกรณ์ทุกครั้งที่มาติดต่อกับสหกรณ์
๒. ถ้าบัตรประจำตัวสมาชิกคนใดสูญหายชำรุดใช้การไม่ได้ กิจกรรมสหกรณ์จะออกบัตรให้ใหม่ โดยคิดค่าธรรมเนียมฉบับละ..... บาท

ตัวอย่างทะเบียนหุ้น

สมาชิก เลขที่	ใบหุ้น		ชื่อ - สกุล	จำนวนหุ้น ที่ถือ	ตั้งแต่ หมายเลข	ถึง หมายเลข	หมาย เหตุ
	เล่มที่	เลขที่					

ตัวอย่างใบเสร็จรับเงิน

ใบเสร็จรับเงิน	
เลขที่.....	
กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียน.....	
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.	
ได้รับเงินจาก.....	
สมาชิกเลขที่.....	
ชำระค่าหุ้น.....หุ้น จำนวนเงิน.....บาท	
	.....ผู้รับเงิน

ตัวอย่างใบส่งเงินสหกรณ์

ใบส่งเงินสหกรณ์	
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.	
จากการจำหน่าย.....	
จากการจำหน่าย.....	
จากการจำหน่าย.....	
รวมทั้งสิ้น.....บาท.....สตางค์	
ลงชื่อ.....	ผู้ส่งเงิน
(.....)	
ลงชื่อ.....	ผู้รับเงิน
(.....)	

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๘

โดยที่เห็นสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์
ในสถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ
และกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์
ในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

พ.ศ. ๒๕๒๑

(๒) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“กิจกรรมสหกรณ์” หมายความว่า การจัดกิจกรรมตามหลักการสหกรณ์

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นสถานศึกษา
ของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลในสายบังคับบัญชาของสำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา

ข้อ ๕ ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา โดยมีนักเรียน
นักศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นสมาชิก

ข้อ ๖ ให้สถานศึกษาจัดทำบัญชีตามวิธีการของสหกรณ์ รวมถึงออกข้อบังคับกิจกรรม
สหกรณ์ของสถานศึกษานั้น ๆ โดยความควบคุมของสถานศึกษา

ข้อ ๗ สถานศึกษาใดเริ่มและเลิกจัดกิจกรรมสหกรณ์เมื่อใดให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชา
เหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานสถานะทางการเงินและงบดุล
หลังการประชุมใหญ่ประจำปี

-- ๒ --

ข้อ ๘ สถานศึกษาใดซึ่งได้จัดกิจกรรมสหกรณ์ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่า
การดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ของสถานศึกษานั้นมีผลสมบูรณ์ตามระเบียบนี้
ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

(นายจตุรงค์ ฉายแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

“เรียนดี มีความสุข” สพป.ปราจีนบุรี เขต ๒

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกพินัยกรรมคำว่า “สถานศึกษา” ในข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นส่วนราชการหรือในกำกับดูแลของรัฐ”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕ ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา โดยมีนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาเป็นสมาชิก และอาจให้บุคคลอื่นซึ่งปฏิบัติงานในสถานศึกษาเข้าเป็นสมาชิกด้วยก็ได้”

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

“เรียนดี มีความสุข” สพป.ปราจีนบุรี เขต ๒

บรรณานุกรม

กรุงเทพมหานคร. สำนักการศึกษา. คู่มือการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพ; โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. ๒๕๕๒

กรุงเทพมหานคร. กรมส่งเสริมสหกรณ์. คู่มือการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. ๒๕๕๒

กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมสหกรณ์. คู่มือการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา

เพชรบุรี; พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. เพชรบุรีการพิมพ์. ๒๕๕๖

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายพงศ์ศาสตร์ ไพรสินธุ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๒
๒. นางสาวอุษากร อำไพศรี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๒
๓. นายวิทยา วังคะฮาด รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๒
๔. นางสาวณัฐชуда มะคุ้มใจ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๒

คณะทำงาน

๑. นางสาวอุษากร อำไพศรี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๒
๒. นางสาวปริญญา บรรดาพิมพ์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
การจัดการศึกษา
๓. นางสาวเพชรไทย เย็นแย้มศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๔. นางสาวสุพัตรา ทองอยู่ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๕. นางสาวอรทัย วงศ์เพชรศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๖. นางสาวพนิดา ไชยชุนศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๗. นางสมพร คำพานุช ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
๘. นางสาวประภาภรณ์ บัวเรือง นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๙. นางสาวจรรยา ฉิมมากูร นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๑๐. นางสาวกาญจนา แดงพยุง นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๑๑. นางสาวนาตาชา แตนตะเคียน นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๑๒. นางสาวกมลพร กุลชา เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๓. นางสาวเปมิกา สังฆฤทธิ นักจิตวิทยาโรงเรียน ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

